

مذاكرات مجلس شورای ملی

صورت مشروح مذاكرات مجلس روز سه شنبه (اول) اسفند ماه ۱۳۴۶

فهرست مطالب:

۶- تقديم يك فقره لايحه بوسيله آقای وزیر کشور

۷- ادامه مذاکره در کلیات گزارش شور اول

کمیسیون آب و برق راجع به ملی شدن آب و نحوه اجرای آن .

۸- قرائت اعضاء هیئت رئیسه کمیسیون تولیدات

کشاورزی .

۹- تصویب صورت جلسه .

۱۰- قرائت دستور و تعیین موقع جلسه بعد -

ختم جلسه .

۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل .

۲- بیانات قبل از دستور آقایان : ماهیار -
برفورد مخیر فرهمند .

۳- قرائت گزارش شور اول کمیسیون آب و برق
راجع به ملی شدن آب و نحوه اجرای آن .

۴- تقديم يك فقره لايحه بوسيله آقای وزیر
اصلاحات ارضی و تعاون روستائی .

۵- مذاکره در کلیات گزارش شور اول کمیسیون

آب و برق راجع به ملی شدن آب و نحوه اجرای آن

مجلس ساعت نه صبح بریاست آقای مهندس عبدالله ریاضی تشکیل گردید

۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل

دکتر رشتی - دکتر سعید - محسنی - محدث زاده -
فولادوند - رامبد .

رئیس - اسامی غائبین جلسه قبل قرائت میشود .
(بشرح زیر قرائت شد)

غائبین مریض - آقایان :

غائبین با اجازه - آقایان :

ادیب سمعی - دکتر برومند - ارسنجانی - اصولی -
پرویزی - دیهم - فهیمی - قاضی زاده - کاسمی

بابنده - صائب - کریم بخش سعیدی - اسدالله
سیانی - نیمسار وحدانیان - دکتر صالحی - مانی -

۴ - بیانات قبل از دستور آقایان : ماهیار -

پروفسور مخبر فرهمند

رئیس - نطقهای قبل از دستور را شروع میکنیم
 آقای ماهیار تشریف بیاورید
ماهیار - مقام معظم ریاست: بایوان آقایان: جناب آقای هویدا نخست وزیر در کمیسیون رسیدگی بوضع معلمان کشور اظهار داشتند که شاهنشاه اوامر مؤکدی نسبت به رفاه حال معلمان کشور صادر فرمودند، الطاف و عنایات شاهنشاه همیشه شامل حال کلیه طبقات ملت بوده و هست و خصوصاً عنایات و مزاحمی که نسبت بفرهنگیان میدول میفرمایند استماعی ندارد و دور از انتظار نیست، معمولاً پدر دانا و فرهنگ پرور خانواده فرزندان عالم و دانشمند و خدمتگزار خود را که فرهنگیان دسته‌ای از آنها هستند بیشتر از دیگران دوست دارد و بهمین لحاظ اوامر مؤکدی در این قسمت برای رفاه حال معلمان کشور صادر فرمودند جناب آقای نخست وزیر هم به بیروی یعنی بالتبع از معظم له و از روی میل و کمال علاقه این اوامر را اجرا کردند، البته اقداماتی نسبت به رفاه حال معلمان انجام داده و تصمیماتی اتخاذ فرموده‌اند که رفع نگرانی این طبقات سازنده کشور شده و خواهد شد، بنده بنام یک نفر معلم و از طرف دوستان فرهنگی خود بر خود فریضه و لازم میدانم که از رهبر عالیقدر و فرهنگ پرور کشور صمیمانه تشکر و سپاسگزاری نمایم، همچنین از جناب آقای نخست وزیر که در هر حال مشوق خدمات فرهنگیان و فرهنگ پروران بوده اند سپاسگزاری مینمایم، مخصوصاً نسبت به آن دسته از طبقات فرهنگی که سالیان متمادی است خدمت میکنند این عین گفته جناب آقای نخست وزیر است، ایشان در آن کمیسیون میفرمایند، من که رئیس دولت هستم نمیتوانم قبول کنم که مریبان اجتماع که سازندگان آینده کشور هستند ماهیانه ۳۰۰ تومان حقوق دریافت کنند، بنده میخواهم عرض کنم که جناب آقای نخست وزیر: عده‌ای هستند در بعضی از استانها و شهرستانها که ۲۰۰ تا ۱۵۰ تومان حقوق میگیرند، ۳۰۰ تومان که خوب است، عده‌ای باعائله سنگین این حقوق را دریافت میکنند، البته این عده

خیلی کم هستند، این را باید اعتراف کنم که اکثر اینها معلمین مدارس ملی هستند چون مدارس ملی استانها برخلاف تهران است اینها معلمین روزمزد و حکمی و پیمانی بوده‌اند که این مبلغ ۳۰۰ تومان را دریافت میکردند و خوشبختانه اینها مانند سایر دوستان خود که به امر تعایم و تربیت و سازندگی کشور ادامه میدهند از تمام مزایا استفاده خواهند کرد و رسمی خواهند شد، این جای تشکر و سپاسگزاری است لازم است که بنده در اینجا تشکر بکنم که (دکتر فریور - اجازه بفرمائید رسمی بشوند بعد تشکر بفرمائید) اجازه بفرمائید بنده مقدماً تشکر بکنم چون تمام فرهنگیان این انتظار را دارند و از طرف دیگر آقای نخست وزیر همیشه در انجام وعده‌هایشان موفق هستند و بنده چون میدانم این امر انجام خواهد شد باید تشکر گزارم و سپاسگزاری بکنم.

من شکر تو میگویم تا شکر خدا گویم

چون حامی مخلوقی شکری بسزا گویم

چون رهبر عالیقدر ملت ایران به فرهنگیان مرحمت و عنایت دارند این کار حتماً انجام میشود (انشاءالله) بنده حتم دارم، از فرصت استفاده میکنم و اهم خواسته‌های فرهنگیان را به استحضار ساحت مقدس مجلس شورای ملی میرسانم:

۱- صدور احکام پایه‌های معوقه - اینها میخواهند پول این پایه‌ها را دریافت کنند، میگویند میدانم که مشکلات دولت مشکلات مالی دارد میگویند پایه‌های معوقه با آن اعطا شود (بکنفر از نمایندگان - برای همه وزارتخانه) عرض کردم معلمان سازندگان کشورند فرهنگ کارخانه آدم سازی است واقعاً اگر در یک کارخانه کارگری حواش جمع نباشد نمیتواند در کارخانه خوب ایفاء و وظیفه کند مخصوصاً کسی که با افکار و روح دانش آموزان سروکار داشته باشد باید از هر جهت حواش جمع باشد و تأمین داشته باشد خوشبختانه در کشور ما دارند ولی یک عده قلیل و شاید انگشت شمار دارند که بایه آنها هم از این نعمت برخوردار شوند.

۲- ایجاد صندوقهای تعاونی.

۳ - پرداخت وام مسکن - عموماً فرهنگیان

اجاره نشین هستند البته عده‌ای هم هستند که منزل دارند اما آنها اینک اجاره نشین هستند نمیخواهند اجاره نشین باشند میخواهند خودشان و فرزندانشان مانند سایر افراد و آحاد کشور از وام صندوق مسکن استفاده کنند خوشبختانه در برنامه چهارم مثل اینک از نظر مسکن وزارت آبادانی و مسکن پیش بینی های لازم را کرده است و بنده خواستم از فرصت استفاده کنم، خواهش کنم در درجه اول به این دسته از کارمندان دولت این وام اعطاء شود.

۴- اعطای پاداش به معلمین - نمایندگان محترم استحضار دارند که کلیه کارمندان در اسفند ماه و مقارن ایام عید از پاداش استفاده میکنند فقط طبقه معلم است که از پاداش استفاده نمیکند، آنان میگویند اگر ما کارمند هستیم چرا ما پاداش نمیدهند، بنابراین انتظارشان این است که جناب آقای نخست وزیر همانطور که عرض کردم نهایت علاقه را به این طبقه و سایر طبقات روشنفکر کشور و کلیه طبقات دارند به بیروی از اوامر شاهنشاه در این قسمت هم بذل توجهی بفرمایند

۵- استخدام و بذل توجه بحال آن عده از معلمان مدارس ملی که سالهای متمادی است خدمت میکنند شاید تعداد آنها از ۵۰ یا ۶۰ نفر هم در تمام ایران تجاوز نکند البته اینها معلمین مدارس ملی هستند و مربوط بدولت نیست، عده‌ای هستند که تا ۱۵۰ بیست سال در راه تعلیم و تربیت خدمت میکنند و من یکی دو نفر را در رشت میشناسم که با این وضعیت حقوقشان در حدود ۱۵۰ تومان است معین هم هستند و غائله مندند، اینها تقاضا دارند که در قانون جدید بحال آنها نیز توجه شود، چه فرق میکند وزارت آموزش و پرورش ناظر بر کار تعلیم و تربیت در مدارس ملی هم هست، آنان تقاضا دارند حالا که ۲۰ سال یا ۱۵ سال خدمت کرده‌اند به وضع آنها هم توجهی بکنند و آنان را رسمی نمایند.

۶- خدمتگزارهای روزمزد - وزارت آموزش و پرورش در پنج سال اخیر عده‌ای از خدمتگزاران مدارس را بعنوان روزمزد استخدام کرده‌اند در کیلان به اینها در حدود روزی شصت تومان میدهند اگر تعطیل نباشد اگر روزهای تعطیل را از ماه کنار بگذاریم حقوق آنها ماهی ۱۵۰ تومان میشود،

این دسته از کارمندان صدیق که با علاقه کار میکنند تابستان حقوق ندارند یعنی سه ماه تابستان چون مدارس تعطیل است حقوق دریافت نمیکند و اغلب وضعیتشان بد است و غالباً از فرهنگیان و دانش آموزان کمک میگیرند، خواستم خواهش بکنم راجع بکار آنها اقدامی بشود، البته درباره وضع استخدامی آنها قولی داده‌اند اما امیدوارم تا چه اندازه انجام شده امیدوارم ترتیبی داده شود که آنها هم مانند سایر کارمندان رسمی با ادامه خدمت مشغول شوند، موضوع دیگری که باید عرض کنم و یکی دو ماه پیش هم راجع بدان در اینجا بحث شد موضوع کمیو دبیر است، در بعضی استانها مانند کیلان این کمیو را بایر داخ حق التدریس جبران کردند چون دبیر بانداز کافی نداشت و ساعات غیر موظف دبیران را خریدند و با آنها ابلاغ دادند تا ساعات غیر موظف تدریس نمایند و حق التدریس دریافت کنند، اما متأسفانه پاسخی که الان وزارت آموزش و پرورش میدهد اینست که ما کمیو بودجه داریم و نمیتوانیم پرداخت کنیم (روحانی در فرودس مردم خودشان حاضر شدند پول جمع کنند و به دبیران بدهند ولی وزارت آموزش و پرورش حتی جواب نامه مردم را ندادند) بنده عرض کردم در اکثر استانها اینظوری است، من میخواستم خواهش بکنم از جناب آقای نخست وزیر حالا که متمم بودجه سال ۲۶ را به مجلس شورای ملی داده‌اند این قسمت را منظور نظر و مورد توجه قرار دهند، دبیران شهرستان رشت نامه‌ای نوشته‌اند که من عین این نامه را ضمیمه نامه‌ای خدمت جناب آقای نخست وزیر تقدیم کرده‌ام و انتظار دارم قبل از پایان سال که تمام کارمندان و از جمله فرهنگیان در انتظار هستند حقوقهای معوقه خود را بگیرند و به وضعیتشان سر و صورتی بدهند. قسمت هشتم مربوط به حوزه انتخابیه خود، آستارا است، بعضی قسمت‌ها را عرض کردم و بعضی از قسمت‌ها را نیز در برنامه چهارم خواهم گفت ولی فعلاً قسمتی که مورد لزوم است باز حق التدریس دبیران است که اینها هم کمیو حق التدریس دارند بیش از این مصدع اوقات شریف نمایندگان محترم نمیشوم و از اینکه حوصله فرمودید و به عرضم گوش دادید تشکر میکنم (احسن)

رئیس - آقای پرفسور مخبر فرهمند بفرمائید.
پرفسور مخبر فرهمند - با اجازه مقام محترم ریاست و همکاران عزیزم چند روزی است که بر حسب اوامر مطاع ملوکانه رئیس سازمان تربیت بدنی ایران تعویض شده و یکی دیگر از جوانان این مملکت واگذار شده که واقعا در این امر تبحری دارد بنده چند روز پیش تصادفاً درمیشدم و دیدم که در سازمان تربیت بدنی جناب آقای وزیر آموزش و پرورش تشریف آوردند برای معرفی تیمسار سرلشکر خسروانی بعنوان رئیس سازمان تربیت بدنی البته بنده از نظر اینکه ساهاست ورزشکار و ورزش دوست بوده ام در آن جلسه بطور غیر رسمی شرکت کردم آقایان طبق معمول نطق هائی فرمودند جناب آقای وزیر آقای خسروانی را معرفی کردند آقای خسروانی هم البته در جواب ایشان فرمایشاتی فرمودند و قول دادند که در این دوره انقلاب تحرکی در سازمان تربیت بدنی بوجود بیاورند و البته یکی دو نفر هم از آقایان کارمندان تربیت بدنی اظهاراتی کردند ولی متأسفانه از اشخاصی که مستقیماً این اداره و مؤسسه مربوط به آنهاست یعنی طبقه ورزشکار در درجه اول و سایر مردم نبودند برای اینکه اینهم جزء تربیت ماست اینهم یکی از اصول تربیتی ماست برای اینکه بمصدق عقل سالم در بدن سالم است لازم است توجهی به این امر بیشتر از آنچه شده است بشود البته بنظر شخص بنده که عرض کردم از علاقمندان ورزش هستم تربیت بدنی ایران مسلماً برای اینکه از چند باشگاه یا چند مؤسسه نفعات سالم سرپرستی بکنند نیست یعنی تنها کارش این نیست کار تربیت بدنی بدلیل اینکه رئیس تربیت بدنی معاون وزارت آموزش و پرورش هم هست تعلیم ورزش در دبستانها، در دبیرستانها و بخصوص در دوره انقلاب در سطح روستاهاست بنده علاقمندم که به این جریان بیشتر تکیه بکنم که واقفاً در سطح روستاها کمک بشود و وسایل در اختیار مردم بگذارند و البته یکی از وسایل هم که باید باشد تربیت دبیر و معلم ورزش است يك توجهی باید بشود که در دانشسرای عالی کلاس و کلاسهای باشد که متخصص ورزش و معلم ورزش به اندازه کافی تربیت بکنند و در دسترس بگذارد

(صحیح است) بنده خودم افتخار این را دارم که عضو باشگاه ورزشی شاهنشاهی باشم در حین عمل به اشکالاتی بر خوردیم که برای اینکه باشگاه خودمان را یعنی آن محوطه ای که باید برای باشگاه باشد مردم بتوانند بیابند و استفاده بکنند آماده کنیم با کمال سرافکندگی باید عرض کنم که در مملکت خودمان کسی را متأسفانه نداشتیم که يك نقشه اصولی که برای ما شایستگی داشته باشد برای ما تهیه بکند و بدست ما بدهد و ما آن نقشه را آماده کنیم و ما مجبور شدیم از کارشناس خارجی استفاده کنیم در صورتیکه در سایر چیزها متخصصین بسیار عالی مقام داریم و اسباب افتخار ما هست باز هم عرض میکنم روی علاقه مفرطی که ب ورزش دارم و تمام جریانات را نمیتوانم بگویم مستقیماً دخالت نمیکنم ولی از دور مواظب و مراقب هستم اغلب شاهنشاه عالیقدر ما فرموده اند که علاقمند ب ورزش و تعلیم ورزش این نیست که ما عده ای قهرمان تحویل جامعه بدهیم البته اگر قهرمانانی تحویل جامعه بدهیم موجب افتخار و سر بلندی است ولی اصل موضوع این است که بچه های ما و جوانان ما جائی داشته باشند که در موقع فراغتشان بتوانند بروند ب قسمت جسمانی خودشان توجهی بکنند و ضمناً خود این موجب این میشود که يك فکر ورزشکاری و ورزش دوستی و جوانمردی و ایمان بمملکت را زیاد میکند نظر این بود که نظر مصادر امر را متوجه بکنم حالاً که این تحول در این قسمت هم بحمد الله مشغول ایجاد است بر نامه ای تهیه بشود همینطور که ما يك برنامه مترقی چهارم برای سایر موازین و کارهای مملکتیمان داریم به این جنبه کار هم يك توجهی بشود که اصول را رعایت بکنند که از همان پایه يك پایه محکم باشد که واقفاً قابلیت این را داشته باشد که برنامه ورزشی و تربیتی برای ملت ایران باشد دیگر عرضی ندارم (احسن - احسن).

۳ - تقدیم يك فقره لایحه بوسیله آقای وزیر

اصلاحات ارضی و تعاون روستائی

رئیس - وارد دستور میشویم آقای دکتر ولیان فرمایشی دارید بفرمائید

دکتر ولیان (وزیر اصلاحات ارضی و تعاون روستائی) با اجازه مقام محترم ریاست مجلس و خانمها و آقایان نظر به اینکه طبق تبصره ماده ۳۰ قانون انحلال بنگاه خالصجات در مورد دعوی مطروح در هیئتهای سه نفری صدور قرار سقوط دعوی بطور اطلاق پیش بینی شده و حال آنکه از نظر حفظ حقوق دولت اقتصاد دارد در مورد اراضی که در تصرف دولت میباشد هیئتهای سه نفری بتوانند در اساس و ماهیت دعوی رسیدگی نمایند لذا برای تأمین این منظور ماده واحده مربوط به اراضی و املاک مورد تصرف دولت برای بررسی و تصویب بساحت مقدس مجلس شورای ملی تقدیم میگردد.

رئیس - به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۴ - قرائت گزارش شور اول کمیسیون آب و برق راجع به ملی شدن آب و نحوه اجرای آن

رئیس - گزارش شور اول راجع به ملی شدن آب و نحوه اجرای آن مطرح است قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

گزارش از کمیسیون آب و برق بمجلس

شورای ملی

کمیسیون آب و برق در جلسات عیدیه با حضور آقای مهندس ظهیری معاون وزارت آب و برق لایحه شماره ۱۸۴۹۲/۴۳ - ۱۳۴۶/۸/۲۱ دولت راجع به ملی شدن آب و نحوه اجرای آن را که بشماره ۳۸ چاپ شده است برای شور اول مورد رسیدگی قرار داد و با اصلاحاتی تصویب کرد. اینک گزارش آنرا بشرح زیر بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

قانون آب و نحوه ملی شدن آن

فصل اول - کلیات

بخش اول - مالکیت عمومی و ملی آب

ماده ۱ - کلیه آبهای جاری در رودخانهها و انهار طبیعی و دره ها و جو بیابانها و هر مسیری طبیعی دیگر اعم از سطح زیر زمینی و همچنین سیلابها و فاضل آنها و زه آبها و دریاچهها و برکه های طبیعی و چشمه سارها و آبهای معدنی

و منابع آبهای زیر زمینی ثروت ملی محسوب و متعلق بعموم است و مسئولیت حفظ بهره برداری این ثروت ملی واحداث و اداره تأسیسات توسعه منابع آب بدولت محول میشود.
ماده ۲ - بستر انهار طبیعی و رودخانهها اعم از اینکه آب دائم یا فصلی داشته باشند متعلق بدولت است و پهنای آن تاحدی است که مسیر رودخانه یا نهر را در حد اکثر طغیان نشان دهد و همچنین است ساحل دریاچهها با توجه بقانون اراضی ساحلی مصوب ۱۳۴۶/۵/۲۵ ایجاد هر نوع اعیانی در بستر انهار و رودخانهها و دز سواحل دریاچهها اعم از طبیعی و یا مخزنی با توجه به حریم قانونی ممنوع است مگر با اجازه وزارت آب و برق.

تبصره ۱ - حداکثر طغیان در مورد هر رودخانه و نهر طبیعی با توجه به آمار هیدرولوژی رودخانهها و انهار و داغ آب در

بستر مسیر طبیعی آنها بدون در نظر گرفتن از ساختمان تأسیسات آبی از طرف وزارت آب و برق تعیین خواهد شد.

تبصره ۲ - وزارت آب و برق در صورتیکه اعیانیهای موجود در بستر انهار و رودخانهها را برای بهره برداری آب و برق مزاحم تشخیص دهد بمالك یا متصرف اعلام خواهد کرد که ظرف مدت معینی در تخلیه و قلع اعیانی اقدام کند و در صورت استنکاف وزارت آب و برق با حضور دادستان بانماننده او اقدام بتخلیه و قلع خواهد کرد. در صورتیکه ایجاد اعیانی با کسب اجازه از مقامات ذیصلاحیت شده باشد فقط خسارات اعیانی بترتیب مقرر در ماده ۵۰ تعیین و پرداخت میشود.

بخش دوم - حقابه و اجازه مصرف

ماده ۳ - حقابه عبارت از حق مصرف آبی است که در دفاتر جزء جمع با اسناد مالکیت یا حکم دادگاه یا مدارک قانونی دیگر قبلاً از تصویب این قانون بفتح مالک آن تعیین شده باشد.

ماده ۴ - اجازه مصرف حقیقی است که بمنظور استفاده مفید و معقول از آب با رعایت مقررات پیش بینی شده در این قانون از طریق صدور پروانه به اشخاص حقیقی یا حقوقی واگذار میشود.

ماده ۵ - در رودخانهها و کسکه حقابه مصرف کنندگان

بیش از میزان واقعی و عادی رودخانه‌ها باشد وزارت آب و برق میتواند در هر ناحیه تا تاریخ اعلام اجرای قانون ملی شدن آب بوسیله هیئت‌های سه نفری و پنج نفری طبق مواد ۸ و ۷ این قانون با توجه به مدارک موجود و میزان آب رودخانه و کیفیت مصرف در تعیین میزان حقاچه مصرف کنندگان تجدید نظر کند و نظر به هیئت‌های مزبور پس از قطعیت در کیفیت تقسیم و معمول محل و میزان حقاچه بوسیله وزارت آب و برق بمورد اجرا گذارده میشود.

ماده ۶ - از تاریخ اعلام اجرای ملی شدن آب در هر ناحیه و منطقه وزارت آب و برق مکلف است که طبق ماده ۷ این قانون با تعیین هیئت‌های سه نفری و پروانه مصرف مفید با قید حجم آب قابل تحویل برای امور کشاورزی یا صنعتی یا مصارف شهری و سایر مصارف مذکور در این قانون برای دارندگان حقاچه و مصرف کنندگان صادر کند حقاچه مندرج در اسناد مالکیت و دفاتر جزء جمع و احکام قضائی و مدارک قانونی دیگر قبل از اعلام ملی شدن از رودخانه‌ها و چشمه‌سارها و انهار عمومی و سیلابها و امثال آنها از تاریخ صدور پروانه مصرف ملغی میگردد.

تبصره - اجرای مواد ۵ و ۶ این قانون در مورد تبدیل حقاچه بمصرف مفید و صدور پروانه مصرف ایجاد حق برای تغییر مال الاجاره یا قیمت املاکی که در اجرای قوانین و مقررات اصلاحات ارضی و اگذار شده یا خواهد شد نخواهد کرد.

ماده ۷ - وزارت آب و برق موظف است بمنظور تعیین میزان مصرف مفید آب برای امور کشاورزی یا صنعتی یا مصارف شهری از منابع آب کشور برای اشخاص حقیقی یا حقوقی که در گذشته حقاچه داشته اند و تبدیل آن با اجازه مصرف مفید هیئت‌های سه نفری در هر ناحیه یا منطقه تعیین نماید. این هیئت‌ها طبق آئین‌نامه‌ای که از طرف وزارت آب و برق و وزارت کشاورزی تدوین میشود بر اساس اطلاعات لازم نسبت بمقدار آب موجود و میزان سطح کشت و محل مصرف و انشعاب و کیفیت مصرف آب و معمول محل و سایر عوامل رسیدگی خواهد کرد و پروانه مصرف طبق نظر این هیئت صادر خواهد شد معترض

به رأی هیئت سه نفری اعتراض خود را بوزارت آب و برق تسلیم نمیکند تا در صورت موافقت وزارت آب و برق به هیئت پنج نفری ارجاع شود. رأی هیئت پنج نفری قطعی و لازم‌الاجرا است.

ماده ۸ - اعضاء هیئت‌های سه نفری مرکب خواهند بود از دو نفر کارشناس به انتخاب وزارت آب و برق و یک نفر کارشناس به انتخاب وزارت کشاورزی و اعضاء هیئت‌های پنج نفری عبارتند از دادستان استانی که منطقه آب ریز در آن قرار گرفته و مدیر عامل سازمان آب منطقه‌ای و در صورت نبودن سازمان آب منطقه‌ای نماینده وزارت آب و برق و مدیر کل یا رئیس کل اصلاحات ارضی استان یا فرمانداری کل و مدیر کل یا رئیس کل کشاورزی استان یا فرمانداری کل و یک نفر کارشناس به انتخاب وزیر آب و برق در صورتی که منطقه آب ریز شامل چند استان یا فرمانداری کل باشد انتخاب دادستان یا وزیر دادگستری خواهد بود.

تبصره - مدت مأموریت و نحوه رسیدگی هیئت‌های سه نفری و پنج نفری و نحوه اجرای تصمیمات هیئت‌های مذکور طبق آئین‌نامه‌ای خواهد بود که به پیشنهاد وزارت آب و برق و وزارت کشاورزی بتصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

ماده ۹ - از تاریخ تصویب این قانون صدور پروانه مصرف مفید آب منحصرأ با وزارت آب و برق خواهد بود صدور و تصدیق اسناد و مدارکی که حاکی از مالکیت آب و ایجاد حق مصرف باشد بوسیله مراجع دیگر مجاز نخواهد بود.

بخش سوم - صدور پروانه مصرف

ماده ۱۰ - استفاده از منابع آب مذکور در ماده ۱ یا هر منبع طبیعی دیگری موقوف به تحصیل پروانه مصرف است.

ماده ۱۱ - وزارت آب و برق با سازمانها و اشخاص تابع پس از کسب اطلاعات و رسیدگی بدرخواست و اخذ تمهید لازم پروانه مصرف آب را با رعایت حق تقدم بر اساس آئین‌نامه‌ای که به پیشنهاد وزارت آب و برق و وزارت کشاورزی تدوین و هیئت وزیران تصویب مینمایند صادر میکنند.

ماده ۱۲ - آئین‌نامه مربوط بدرخواست مصرف آب و صدور پروانه استفاده از آبهای سطحی و زیرزمینی باید حاوی کلیه مقررات و شروط و تعهدات لازم باشد و ضمناً در پروانه مصرف آب تاریخ شروع و اتمام تأسیسات آبیاری اختصاصی و تاریخ استفاده از آن باید قید گردد.

ماده ۱۳ - هیچکس حق ندارد آبی را که اجازه مصرف آن را دارد بمصرفی بجز آنچه که در پروانه قید شده است برساند و همچنین حق انتقال پروانه صادر را بدیگری نخواهد داشت مگر با اجازه وزارت آب و برق.

ماده ۱۴ - پروانه مصرف آب مختص به زمینی است که برای آن صادر شده است مگر آنکه تصمیم دیگری وسیله دولت در منطقه اتخاذ و یا بهر علتی مسلم شود که مصرف مفید و اقتصادی مورد نظر در آن زمین عملی نیست در این صورت وزارت آب و برق پس از تشخیص مصرف غیر مفید و گذشتن سه سال از تاریخ اخطار موضوع بمصرف کننده در صورتیکه مصرف کننده بدستورهای فنی وزارت آب و برق عمل نکند پروانه صادر را لغو خواهد کرد.

تبصره - در صورت اعتراض بتصمیم وزارت آب و برق مرجع رسیدگی هیئت سه نفری مندرج در ماده ۷ این قانون است.

بخش چهارم - شرایط استفاده و نحوه مصرف آب

ماده ۱۵ - دارندگان پروانه مصرف ملزم مینباشند که از اتلاف و مصرف غیر مفید آب اجتناب ورزیده و معاری مورد استفاده خود را بنحوی که این منظور را تأمین کند احداث و نگهداری نمایند.

ماده ۱۶ - مصرف مفید مصرفی است که تحت شرایط زمان و مکان (با توجه به احتیاجات مصرف کننده و احتیاجات عمومی و امکانات) طبق مواد ۶ و ۷ این قانون تعیین خواهد شد.

مصرف مفید بانتهای روشهای علمی و فنی قابل تجدید نظر است.

ماده ۱۷ - وزارت آب و برق مکلف است با توجه با اطلاعیکه وزارت کشاورزی در مورد مصرف آب هر یک

از محصولات کشاورزی در اختیار او قرار میدهد تدریجاً میزان اجازه مصرف آب را در هر ناحیه با توجه بنوع محصول، نوع خاک، کیفیت اقلیمی تعیین و اعلام دارد.

بخش پنجم - آبهای مصرف نشده

ماده ۱۸ - وزارت آب و برق با توجه بتاریخ تسلیم درخواست در هر منطقه پس از رسیدگیهای لازم برای آبهای مشروح در زیر پروانه صادر میکند.

۱- آبهاییکه بدون استفاده مانده باشد.
۲- آبهاییکه بر اثر احداث تأسیسات آبیاری و سد سازی و زهکشی بوسیله سرمایه گذاری عمومی بدست آمده و میآید.
۳- آبهای زائد از مصرفی که بدریاچه ها و انهار میریزند.

۴- آبهای حاصل از فاضل آنها.
۵- آبهای زائد از سهمیه شهری.
۶- آبهاییکه از تاریخ صدور پروانه ناسه سال بدون استفاده مانده یا دارنده پروانه یا جانشین او آنرا بمصرف مفید نرسانده باشد.

۷- آبهاییکه پروانه استفاده از آن بعلل قانونی لغو شده باشد.

۸- آبهاییکه بر اثر زلزله یا سایر عوامل طبیعی در منطقه‌ای ظاهر میشود.

فصل دوم - وظایف و اختیارات

ماده ۱۹ - وزارت آب و برق موظف است بمنظور تأمین آب مورد نیاز کشور از طریق زیر اقدام مقتضی بعمل آورد:

الف - مهار کردن سیلابها و ذخیره نمودن آب رودخانه‌ها در مخازن سطحی و زیر زمینی.
ب - تنظیم و توزیع آب با ایجاد شبکه‌های آبیاری و لوله کشی.
پ - استخراج و استفاده مفید از آبهای زیر زمینی و معدنی.

ت - شیرین کردن آب شور در مناطق لازم.

ث - جلوگیری از شور شدن آبهای شیرین.

ج - بارور کردن ابرها.

چ - نظارت بر کیفیت و کمیت مصارف آب و بررسی کلیه منابع آبهای کشور.

ح - ایجاد تأسیسات آبیاری و تأسیس شرکتهای و سازمانهای آبیاری و هیئت های اجرایی و کمیته های حفاظت آب در نواحی و مناطق مختلف.

خ - نظارت بر آبها بطور مستقیم یا غیر مستقیم و جیره بندی آب در سالهای خشکسالی.

د - انجام سایر امور که موجب حسن اجرای این قانون باشد.

ماده ۳۰ - گزارش کارکنان وزارت آب و برق و

مؤسسات تابع و کارکنان وزارت کشاورزی و وزارت اصلاحات ارضی و تعاون روستائی (بنام معرفی وزیر کشاورزی و وزیر اصلاحات ارضی و تعاون روستائی) که بموجب ابلاغ

مخصوص وزیر آب و برق برای اجرای وظایف مندرج

در این قانون انتخاب و بدادسراها معرفی شده باشند.

ملاك تعقیب متخلفین بوده و در حکم گزارش ضابطین

دادگستری خواهد بود و تعقیب متخلفین طبق بند ب

از ماده ۵۹ قانون آئین دادرسی کیفری بعمل خواهد آمد.

ماده ۳۱ - وزارت آب و برق میتواند در نواحی و

مناطق که لازم بداند برای استقرار نظام و اجرای این قانون

سازمان پلیس مسلح آب ایجاد کند و وظایف پلیس مسلح آب که

در اجرای این قانون دارای اختیارات ضابطین دادگستری میباشد

طبق آئین نامه ای که به پیشنهاد وزارت آب و برق بتصویب

هیئت وزیران خواهد رسید تعیین میگردد.

ماده ۳۲ - وزارت آب و برق میتواند سازمانها و

شرکتهای آب منطقه ای را که صورت شرکتهای بازرگانی

رأساً یا با مشارکت سازمانهای دیگر دولتی یا شرکتهای

با سرمایه دولت تشکیل شده اند ایجاد نماید. اساسنامه

این شرکتهای پیشنهاد وزارت آب و برق بتصویب کمیسیونهای

آب و برق و دارائی و استخدام مجلسین خواهد رسید و

شرکتهای مذکور از پرداخت حق الثبت و تعبر معاف خواهند بود.

مقررات مزبور در مورد تغییر وضع سازمانهای تابع

وزارت آب و برق بشرکتهای بازرگانی قابل اجراست.

تبصره - وزارت آب و برق برای اجرای این

وظائف و همچنین تعیین حوزه های آبریز مناطق و نواحی

و تشریح تعاریف و اصطلاحات و عناوین مذکور در این

قانون آئین نامه های لازم را تهیه و پس از تصویب هیئت

وزیران بموقع اجرا میگذارد.

فصل سوم - آبهای زیرزمینی

ماده ۳۳ - استفاده از منابع آبهای زیر زمینی از

طریق حفر هر نوع چاه و قنات در هر نقطه از کشور با اجازه

و موافقت وزارت آب و برق باید انجام شود و وزارت مذکور

با توجه بخصوصیات هیدروژئولوژی منطقه و مقررات

پیش بینی شده در این قانون نسبت بصدور پروانه حفر اقدام

نمینماید.

تبصره ۱ - برای استفاده از چاه و سایر تأسیسات

مجاز استخراج آبهای زیر زمینی که قبل از تاریخ تصویب

این قانون ایجاد شده است تحصیل پروانه مصرف طبق این

قانون الزامی است ترتیب انتشار آگهی برای اطلاع عموم

صدور پروانه و مرجع صدور پروانه و سایر شروط و تعهدات

طبق مقررات مصوب وزارت آب و برق که بارعایت ماده ۱۴

تعیین میشود خواهد بود.

تبصره ۲ - جاهائیکه با توجه به تصویبنامه

جایگزین قانون مصوب (۱۴/۷/۴۲) و قانون حفظ حرارت

آبهای زیر زمینی طبق تشخیص وزارت آب و برق غیر مجاز

بدون پروانه حفر شده است بدون پرداخت هیچگونه خسارت

و تشریفات قانونی با حضور نماینده دادستان محل از طرف

وزارت آب و برق ضبط و عندالاقضاء مسدود باین خواهد شد.

ماده ۳۴ - وزارت آب و برق مجاز است در مناطق

که با بررسی های علمی و فنی معلوم شود که سفره آب زیر زمینی

در اثر ازدیاد مصرف یا غلغل دیگر کمین میرود همچنین

در مناطقی که طرحهای آبیاری جامع و استفاده از آبهای

زیر زمینی بمنظور ملی کردن آب در ناحیه ای از طرف دولت

باید اجرا گردد با حدود جغرافیائی مشخص حفر چاه عمیق

باینجه عمیق و باقنات را ممنوع سازد و رفع این ممنوعیت

منوط به اجازه مجدد وزارت آب و برق است.

ماده ۳۵ - احداث چاه در هر محل و استفاده از آب

آن برای مصرف خانگی و بهداشتی و باغچه ناظر فیت آبدهی

۲۵ متر مکعب در شبانه روز مجاز و احتیاج بصدور پروانه حفر

ندارد وزارت آب و برق در موارد لازم میتواند از این نوع

چاهها بمنظور بررسی آبهای منطقه و جمع آوری آمار و

مصرف آن بازرسی نماید.

ماده ۳۶ - تازمان اجرای ملی شدن آب در هر ناحیه

با منطقه حق هر یک از صاحبان اراضی از چاه یا قنات مشاع

و مشترک متناسب با سهامی است که برای حفر چاه یا قنات

و احداث تأسیسات پرداخته یا توافق نموده اند و در صورت

که بود یا از زیاده آب، آب موجود بنسبت سهامشان تقسیم

بناوبت بندی خواهد شد.

ماده ۳۷ - دارندگان پروانه چاه مسئول جلوگیری

از آلودگی آب داخل چاه میباشدند و موظفند طبق مقررات

بهداشتی عمل نمایند.

ماده ۳۸ - دارندگان پروانه های صادره پس از

تصویب این قانون بهیچ عنوان مجاز به آب فروشی نیستند

مگر اینکه پروانه بنام شرکت تعاونی روستائی و یا شرکت

سهامی زراعی صادر شده باشد که در اینصورت مجاز

است به اعضاء شرکت بفروشد.

تبصره - در مورد جاهائی که قبل از تصویب این

قانون بطور مجاز احداث شده اند و ظرفیت استخراج آب

بازنابل جاهها بیش از میزان مصرف مفید صاحبان پروانه

ندند و مازاد آنها با ارائه شواهد و قرائن قبل از تصویب

این قانون برای امور کشاورزی و صنعتی و یا شهری مصرف

نمیداشته است برای مصرف کنندگان آب مازاد با توجه

مقررات مربوط پروانه جداگانه صادر خواهد شد و نرخ

بارعایت هزینه های جاری و استهلاکی طبق معیارهای

وزارت آب و برق بدهند.

تبصره - وزارت آب و برق مجاز است در موارد لازم

برای اندازه گیری آب قنات و وسائل اندازه گیری را

مصرف کنندگان از پرداخت منظم نهای آب خودداری نکنند

طبق ماده ۵۲ این قانون با آنان رفتار خواهد شد.

ماده ۳۹ - وزارت آب و برق موظف است بنا بر

تقاضای درخواست کننده و بمنظور راهنمایی فنی و علمی

متخصصین خود را بمحل اعزام و امکان حفر چاه یا قنات را

از لحاظ فنی و اقتصادی مورد بررسی قرار داده و راهنمایی

کند و پنجاه درصد هزینه کارشناسی بعهده متقاضی خواهد بود.

تبصره - شرکتهای تعاونی روستائی و شرکتهای

سهامی زراعی بجای ۵۰٪ فقط ۲۰٪ هزینه کارشناسی پرداخت

خواهند نمود.

ماده ۴۰ - در مواردیکه آب شور و یا آب مخلوط

با املاح معدنی غیر قابل مصرف با آب شیرین مخلوط

شود وزارت آب و برق میتواند مجرای آب شور با مخلوط

به املاح را مسدود نماید و در صورتیکه این کار از لحاظ فنی

امکان پذیر نباشد چاه یا مجرای بدون پرداخت خسارت

عندالاقضاء مسدود بمانند نماید.

ماده ۴۱ - برای جلوگیری از اتلاف آب زیر زمینی

خصوصاً در فصولی از سال که احتیاج به بهره برداری از

آب زیر زمینی نباشد دارندگان پروانه چاههای آرتزین

موظفند از طریق نصب شیر و دریچه از تخلیه دائم

آب زیر زمینی جلوگیری نمایند.

ماده ۴۲ - در چاههای آرتزین که از آنها آب

زیر زمینی بخودی خود از سطح زمین خارج میشود و در

چاههای نیمه آرتزین که در آنها سطح آب بی بالاتراز

سطح اولیه بر خورد به آب است دارندگان پروانه چاه

مکلفند بوسیله پوشش جداری و باطرز مناسب دیگری به

تشخیص وزارت آب و برق از نفوذ آب مخزن تحت فشار

در قشرهای دیگر جلوگیری نمایند.

ماده ۴۳ - هر چاه باید بمجهز بوسائل اندازه گیری

سطح آب و میزان آب استخراج شده باشد دارندگان پروانه

مکلفند منظمآ گزارش مقدار آب مصرف شده را طبق معیارهای

وزارت آب و برق بدهند.

تبصره - وزارت آب و برق مجاز است در موارد لازم

برای اندازه گیری آب قنات و وسائل اندازه گیری را

بهزینه خود تعمیم نماید ، حفظ و نگهداری وسائل مزبور و اندازه گیری بده آب قنات با اداره کنندگان قنات خواهد بود .

ماده ۳۴ - اشخاص حقیقی و حقوقی که حرفه آنها حفاری است و با وسائل موتوری اقدام بحفر چاه یا قنات مینمایند باید پروانه حفاری از وزارت آب و برق تحصیل کنند و بدون داشتن پروانه حفاری مجاز به اقدام حفاری با وسائل موتوری نخواهند بود .

اشخاص مذکور موظفند کلیه شروط مندرج در پروانه حفاری را رعایت کنند و در صورت تخلف پروانه حفاری آنها لغو خواهد شد و اگر بدون پروانه حفاری اقدام بحفر چاه کنند اشخاص حقیقی و در مورد شرکتهای و سازمانها مدیران عامل شرکتهای و با سازمانها نیز مجازات مقرر در ماده ۵۹ این قانون محکوم خواهند شد و بعلاوه وزارت آب و برق میتواند دستگاه حفاری را مجاناً و بدون هیچگونه تشریفات قانونی به سود دولت ضبط کند .

تبصره ۱ - افتتاح اعتبار اسنادی جهت خرید لوازم و ماشین آلات حفاری از تاریخ تصویب این قانون با اجازه وزارت آب و برق خواهد بود .

تبصره ۲ - آئین نامه اجرائی مواد این فصل توسط وزارت آب و برق پیشنهاد و پس از تصویب هیئت وزیران بموقع اجرا گذارده میشود .

ماده ۳۵ - هر گاه در اثر حفر چاه یا قنات جدیدی آب چاه یا قنات مجاور نقصان یابد و یا خشک شود در صورتیکه برای صاحب چاه یا قنات مجاور استفاده از آب چاه یا قنات جدید ممکن باشد مقدار آب سابق او در قبالت شریکت در هزینه بهره برداری بشخص وزارت آب و برق از چاه یا قنات جدید تأمین خواهد شد و الا صاحب یا صاحبان چاه یا قنات جدید باید خسارات صاحب یا صاحبان قنات یا چاه را که میزان آن از طرف وزارت آب و برق تعیین میشود بپردازند و در صورت استنکاف از تأدیه خسارت مزبور طبق مقررات قسمت آخر ماده ۵۲ قابل وصول میباشد .

تبصره - ملاک تعیین میزان آب یا خسارت معدل

پنجسال اخیر مصرف مفید آب قنات یا چاه در دوران بهره برداری است و ساعات بهره برداری در سال بر حسب شرایط اقلیمی نقاط مختلف کشور و دوره کشت و آبیاری طبق نظر کارشناس وزارت آب و برق تعیین میشود .

ماده ۳۶ - وزارت آب و برق و مؤسسات و شرکتهای آبیاری تابع میشوند آب دنگها و آسیابهای را که موجب نقصان آب و یا اختلال در امر تقسیم آب میشوند بترتیب مقرر در ماده ۵۰ خریداری نمایند .

ماده ۳۷ - قنات یا چاهی که چهارسال متوالی بابر باعلت نقصان فاحش آب عملاً منسوب المنفعه تشخیص شود و مالک یا مالکین آن با اعلام کتبی وزارت آب و برق در مدتیکه از یکسال تجاوز ننماید نسبت بدائر کردن قنات یا چاه اقدام نمایند مگر که تشخیص و مجاناً جزء منابع ملی شده محسوب میشود وزارت آب و برق میتواند چاه یا قنات مقرر که دارأسأ مورد استفاده قرار دهد و یا اجازه بهره برداری آنرا بدیگری واگذار نماید .

ماده ۳۸ - اگر کسی مالک چاه یا قنات یا مجرای آبی در ملک غیر باشد تصرف چاه یا مجرا فقط از نظر مالکیت قنات و مجرا و برای عملیات مربوط به قنات یا چاه و مجرا خواهد بود و صاحب ملک میتواند در اطراف چاه و مجرا و یا اراضی بین دو چاه تاحریم چاه و مجرا تصرفی که بخواهد بنماید مشروط بر اینکه تصرفات او موجب ضرر صاحب قنات و چاه و مجرا نشود .

ماده ۳۹ - تشخیص حریم چاه و قنات در هر مورد با وزارت آب و برق است .

فصل چهارم - حفاظت و نگهداری تأسیسات مشترک
ماده ۴۰ - کلیه شرکاء در حفاظت و نگهداری چاه و قنات - نهر - جوی استخر و هر منبع یا مجرای آب مشترک بربنسبت سهم مسئولند .

ماده ۴۱ - مصرف کنندگان آب از مجاری و سردهنده مشترک مسئول نگاهداری تأسیسات مشترک میشوند و هیچکس بدون اجازه وزارت آب و برق حق احداث و تغییر مقطع و مجرای آب و انشعاب جدید را ندارد .

هر بالادستی مسئول خساراتی است که از عمل متعارف او پائین دستی وارد میآید .

ماده ۴۲ - هیچ نهر و جوی و قنات و چاهی نباید در جاده عمومی و خصوصی ایجاد خطر و مزاحمت برای عابرین و وسایط نقلیه نماید . شرکاء و مالکین موظفند برای آنرا بنحوی بیوشانند که خطر یا خسارتی برای عابرین و وسایط نقلیه و راه بوجود نیآورد و همچنین در صورت عدم استفاده یا اعراض و انصراف از بهره برداری مدت سه سال به تشخیص وزارت آب و برق اینگونه تأسیسات متعلق بدولت خواهد شد .

تبصره - احداث نهر یا جوی و یا چاه و قنات و طابیر آن در راهها و حریم آنها موکول بتحصیل اجازه از وزارتین راه و آب و برق و در معابر شهرها با جلب موافقت نهرداری از وزارت آب و برق خواهد بود . مشخصات فنی مندرج در اجازه نامه لازم الاجرا میباشد .

ماده ۴۳ - هر گاه استفاده کنندگان مشترک نهر و جوی یا چاه یا قنات یا مثال آن حاضر بنامین هزینه آن نشوند هر یک از شرکاء میتوانند بتصدیق وزارت آب و برق در خصوص لزوم تعمیر و میزان هزینه آن - نهر یا جوی یا چاه یا قنات را شخصاً تعمیر و سهم شریک یا شرکاء مستنکف را به اضافه ۱۰۲٪ زبان تاخیر در سال از او مطالبه نمایند .

در موارد فوق میزان هزینه تعمیرات و انجام آن بدیگوهی وزارت آب و برق برسد و سهم شریک یا شرکاء مستنکف بر طبق مقررات مربوط به اجرای اسناد رسمی لازم الاجرا بوسیله اجرای ثبت بقاضای ذینفع وصول خواهد شد .

تبصره - وزارت آب و برق وظایف مربوط به اجرای این ماده را در سطح روستاها بوزارت اصلاحات ارضی و تعارف روستائی واگذار خواهد نمود .

ماده ۴۴ - برای کسانیکه پروانه مصرف آب دارند استفاده از اراضی دیگران بمنظور نهر کشی و انتقال آب و نگهداری تأسیسات مربوط به آن مجاز است و مالک زمین معین بدریافت ارزش زمین و خسارات وارده طبق

نرخ عادله میباشد که قبل از آغاز کار ترتیب پرداخت آن داده شود مشخصات فنی نهر و تأسیسات باید بانظر وزارت آب و برق تعیین گردد .

ماده ۴۵ - هر گاه آب بران نتوانند در مورد مسیری و بنا انشعاب آبی از مجرای طبیعی با یکدیگر توافق نمایند وزارت آب و برق میتواند با توجه به اینکه بحق دیگری لطمه ای نرسد مسیر را انشعاب را تعیین کند .

ماده ۴۶ - در مورد آبهای سطحی حل اختلافات حاصل در امر تقدم با اولویت و کیفیت و کمیت و همچنین اختلافاتی که موجب تأخیر آبرسانی میشود و تقسیم و مصرف آب در مرحله اول از طریق کدخدای منشی توسط سر آبیاران و میرابان باید فیضله پذیرد و در صورت ادامه اختلاف مدیر منطقه و یا رئیس ناحیه موظف بمداخله و رسیدگی و اظهار نظر میباشد نظر رئیس ناحیه یا مدیر منطقه موقتاً تا اجرای قانون ملی شدن در آن ناحیه قطعی است و مأمورین انتظامی موظف به اجرای آن میشوند .

ماده ۴۷ - هر نهری که در زمین دیگری جریان داشته در صورتیکه به تشخیص وزارت آب و برق پنج سال خشک و بلااستفاده مانده باشد حق مجری از بین خواهد رفت .

ماده ۴۸ - در مواردیکه آنها مورد استفاده مانع عملیات عمرانی صاحب زمین گردد صاحب زمین میتواند بجای نهر مذکور مجرای دیگری با تصویب وزارت آب و برق و به هزینه خود احداث نماید و صاحب نهر ملزم بقبول آن خواهد بود .

ماده ۴۹ - وزارت آب و برق مکلف است سهام اشخاص حقیقی و یا حقوقی غیر دولتی در شرکتهای آبیاری را در ازاء پرداخت مبلغ اسمی هر سهم خریداری نموده و این شرکتهای را در سازمانها یا شرکتهای آب منطقه ای ادغام نماید صاحبان اینگونه سهام موظف بفروش سهام مربوط بوزارت آب و برق هستند .

فصل پنجم - در تملک و تصرف اراضی و اعیانهای مورد نیاز

ماده ۵۰ - هر گاه برای اجرای طرحهای عمرانی و توسعه کشاورزی و سد سازی و تأسیسات اصلی و فرعی مربوطه و استفاده از منابع آبهای سطحی وزیر زمین

احتیاج به اراضی و ابنیه و مستحدثات و تأسیسات متعلق به اشخاص حقیقی یا حقوقی باشد ضرورت تصرف بتصدیق وزیر آب و برق و مدیر عامل سازمان برنامه رسیده باشد. وزارت آب و برق و مؤسسات و شرکتهای تابع میتوانند اراضی و ابنیه و مستحدثات را بشرح زیر خریداری و تصرف بنمایند و در هر مورد ضروری و فوری با تصویب وزیر آب و برق انجام تشریفات ارزیابی و پرداخت بهای خرید مانع تصرف و انجام کار نیست مشروط بر اینکه قبل از تصرف وضع موجود وسیله کارشناس و نماینده مجری طرح مشخص و صورت مجلس شده باشد:

الف - تعیین بهای اراضی و ابنیه و مستحدثات و تأسیسات از طریق توافق بین دستگاه اجرائی و مالکین آنها بعمل میآید و در صورت عدم توافق هیئتی مرکب از وزیر آب و برق - وزیر اصلاحات ارضی و تعاون روستایی مدیر عامل سازمان برنامه، دادستان کل - مدیر کل ثبت یا نمایندگان آنها تعیین قیمت خواهند نمود و رأی این هیئت قطعی است و چنانچه مالک یا مالکین حاضر بامضاء سند واگذاری نشوند پس از تودیع بها از طرف وزارت آب و برق تصدوق ثبت محل بودیعه گذارده خواهد شد. دادستان شهرستان یا نماینده او سند انتقال را از طرف مالک یا مالکین امضاء خواهد کرد.

ب - ملاک تعیین قیمت اراضی و ابنیه و مستحدثات و تأسیسات عبارت از بهای عادلانه مشابه آنها واقع در حوزه عملیات در سال قبل از تاریخ تصویب طرح مقدماتی بدون در نظر گرفتن تأثیر اجرای عملیات در قیمتها است که با استفاده از نظر کارشناس یا کارشناسان بعمل میآید.

پ - بهای املاک مزروعی و باغات و قلمستانها طبق بند «ب» تعیین و با رعایت مواد ۵ و ۶ قانون طرز تملک اراضی مورد نیاز سد فرحناز پهلوی مصوب ۲۵ خرداد ۱۳۴۵، مالک و کشاورزان پرداخت خواهد شد. تاریخ ۱۳۳۷/۲/۲۸ مذکور در بند «د» ماده ۵ و جمله (تاریخ تقدیم این لایحه) مندرج در ماده ۶ قانون طرز تملک اراضی مورد نیاز سد فرحناز پهلوی به (سال قبل از تصویب طرح مقدماتی) تغییر داده میشود.

تبصره ۱ - در صورتیکه در اثر اجرای طرح خسارتی (بدون لزوم تصرف و خرید) به اشخاص وارد آید خسارت بر اساس مقررات این ماده تعیین و پرداخت خواهد شد.

تبصره ۲ - در مواردی که خسارت ناشی از نقصان آب باشد و جبران کسری آب امکان پذیر باشد بدون پرداخت خسارت تعهد تحویل کمبود آب بحد مصرفید خواهد شد و الا خسارت پرداخت میشود.

تبصره ۳ - اراضی واقع در خارج محدوده شهرها که در مسیر شبکه آبیاری قرار میگیرند با رعایت حریم مورد نیاز از طرف صاحبان این اراضی بدون تشریفات و مجاناً در اختیار دولت قرار میگیرد در صورتیکه در اراضی مزبور مستحدثات یا اعیانی وجود داشته باشد و بر اثر اجرای طرح تأسیسات فوق الذکر از بین برود یا خسارتی به آنها وارد شود مؤسسات دولتی مربوط باید خسارت مالک اعیانی را بترتیب مذکور در این ماده تقویم و پرداخت نمایند بدون اینکه کارهای ساختمانی از جهت پرداخت خسارت متوقف شود. حریم آنها و شبکه آبیاری پیشنهاد وزارت آب و برق بتصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

تبصره ۴ - در مورد اراضی که در اجرای قوانین اصلاحات ارضی بزرعین واگذار شده مفاد تبصره ۲ ماده ۱۹ قانون اصلاحی قانون اصلاحات ارضی مصوب ۱۹/۱۰/۴۰ رعایت میشود.

تبصره ۵ - وزارت کشاورزی میتواند برای اجرای طرحهای توسعه کشاورزی از اختیارات این ماده و تبصره های مربوطه استفاده نماید و در چنین مواردی وزیر کشاورزی بجای وزیر آب و برق خواهد بود.

ماده ۵۱ - در صورتیکه در اثر ملی شدن آب در ناحیه یا منطقه ای آب قنوت و چاهها و هر نوع تأسیسات استخراج آب زیرزمینی متعلق به اشخاص تملک شود و یا در اثر اجرای طرحهای مربوط بملی شدن منابع موجود نقصان یافته یا خشک شوند بترتیب زیر برای جبران خسارت عمل خواهد شد.

۱- در مواردی که اراضی زراعتی آبی مشروب شده بوسیله این منابع در محدوده طرح عمرانی قرار گیرند و تأمین آب آنها از منابع ملی شده طرح مقدور باشد یا در مواردی که این اراضی خارج محدوده طرح عمرانی بوده و تأمین آب آنها از منبع دیگری بحد مصرف مفید امکان پذیر باشد فقط بهای عادلانه قنات یا تأسیسات استخراج آب طبق مقررات این قانون بمالک یا متضرر پرداخت میشود در غیر این صورت خسارت طبق تبصره ۱ ماده ۵۰ این قانون تعیین و پرداخت خواهد شد.

۲- نسبت بچاهها و قنوت و تأسیسات مربوط به استخراج آب زیرزمینی که قانوناً میبایستی پروانه داشته باشد ولی بدون پروانه ایجاد شده اند طبق تبصره ۲ ماده ۲۳ این قانون اقدام خواهد شد.

۳- در مورد اراضی که از منابع ملی شده در داخل و یا خارج طرح آبیاری میشوند خسارت آنها طبق این قانون پرداخت شده است بهای آب مصرفی طبق مقررات و معیارهای وزارت آب و برق مانند سایر مصرف کنندگان آب از طرف مصرف کننده باید پرداخت شود.

۴- در مورد اراضی و تأسیسات کشاورزی اشخاص و کشاورزانیکه از خارج طرح بداخل طرح جابجا میشوند طبق ماده ۱۹ قانون راجع به الحاق هشت ماده به آئین نامه اصلاحات ارضی مصوب ۲۲/۳/۳۴۶ عمل خواهد شد.

فصل ششم - وصول آب بها و دیون

ماده ۵۲ - وزارت آب و برق موظف است در مناطقی که طرحهای عمرانی یا قانون ملی شدن آب به مرحله اجرا درآمده است نرخ متوسط تمام شده آب را بر حسب ترکیب بتدریج در هر ناحیه با حوضه آبریز برای کلیه مصرف کنندگان پنج سال یکبار بانوجه به هزینه های جاری شامل مدیریت و نگهداری و تعمیر و بهره برداری و هزینه استهلاک و بهره سرمایه تعیین و اعلام دارد و همچنین بتدریج آب مصارف کشاورزی را برای محصول واحد در تمام کشور یکسان تعیین و وصول نماید. ضرری که ملت گرانتر بودن هزینه استحصال آب در یک منطقه آبریز به سایر مناطق یا شرکت مزبور تحمیل میگردد از

محل درآمد شرکتهای سازمانهائیکه در منطقه آبریز دیگر بعلاوه ارزانتر بودن هزینه استحصال عاید میشود جبران کند و آب بران موظف بپرداخت بهای آب مصرفی بر اساس نرخ مذکور میباشد والا آب مصرف کننده که حاضر بپرداخت آب بها نکرده است قطع میشود و بعلاوه آبهای عمیق طبق مقرراتی که در این قانون پیش بینی شده است وصول خواهد شد تحویل مجدد آب مستلزم پرداخت هزینه هائیکه تعیین میشود خواهد بود.

در صورتیکه آب بران مستنکف ظرف مهلت مقرر در تبصره ماده ۵۳ این قانون که از طرف مدیران و رؤسای مناطق و نواحی آبیاری تعیین میشود بدهی خود را پرداخت ننمایند و یا ترتیب قابل قبولی برای تصفیه حساب خود برقرار نسازند متصدی و مسئول منطقه یا ناحیه مربوط بصورت بدهی راجع صدور اجرائیه بداره ثبت محل ارسال خواهد نمود و اداره ثبت مکلف است بر طبق مقررات اجرای اسناد رسمی لازم الاجرا اقدام بصورت و رقه اجرائیه و وصول مطالبات از بدهکار نماید.

تبصره ۱ - شرکتهای و سازمانهای مذکور در این قانون از تاریخ تأسیس از معافیتهای مالیاتی که در قانون مالیات بر درآمد برای شرکتهای خصوصی (کشاورزی و صنعتی) در نظر گرفته شده بهره مند میشوند و بمنظور اعمال نرخ واحد برای محصول معین در مناطق مختلف کشور شرکتهای و سازمانهای نفع دهنده زبان شرکتهای سازمانهای ضرر دهنده را به تشخیص وزارت آب و برق بهزینه خود منظور و به شرکتهای و سازمانهای ضرر دهنده پرداخت میکند و سود خالص که باین ترتیب محاسبه میشود پس از انقضای مدت معافیت مشمول مقررات مالیاتی است.

تبصره ۲ - میزان بهره سرمایه که در نرخ آب باید احتساب شود در مورد مصارف کشاورزی با توجه بوضع اجتماعی و اقتصادی در هر منطقه ای که وزارت آب و برق تشخیص دهد جداگانه تا سه سال اول بهره برداری در نرخ منظور نمیشود و پس از دوره معافیت بنا به پیشنهاد وزارت آب و برق از طرف هیئت وزیران تعیین میشود.

تبصره ۳ - پس از صدور پروانه مصرف مفید در

هر ناحیه بنا منطقه طرز احتساب آب بها طبق ماده ۵۲ این قانون خواهد بود لیکن در نواحی که تأسیسات ذخیره و انحراف و انتقال و توزیع آب تکمیل نشده باشد تا تاریخ خاتمه تکمیل طرح هزینه های استهلاک و بهره سرمایه در نرخ آبهای دارندگان حقا به های قبلی بمیزان حجم آب مندرج در پروانه مجبوب نخواهد گردید .

تبصره ۴- کلیه وجوه دریافتی بموجب این قانون بهر عنوان طبق اساسنامه شرکتها و سازمانهای آب که مسئول اداره رودخانهها و سایر منابع آب میباشد بمصرف هزینه های جاری و بهره برداری و نگهداری و استهلاک و تکمیل تأسیسات کمک احتمالی به شرکتها ضرر دهند موضوع تبصره ۱ این ماده خواهد رسید . در محاسبه نرخ آب بهره سرمایه برای مصارف شهری مراکز استانها و مراکز صنعتی ۰/۶ در سال و مصارف شهری سایر شهرها ۰/۳ محسوب میشود .

ماده ۵۳- دارندگان حقا به های قبلی از منابع سطحی که مشمول ماده ۷۵ این قانون میشوند متناسب با حجم آب مصرفی طبق پروانه صادره برای مدت ده سال از سی درصد تخفیف آب بها بهره مند میشوند .

تبصره - مدت اخطار قطع آب بعلت عدم پرداخت آب بها به تشخیص وزارت آب و برق از یکماه تا چهار ماه میباشد .

فصل هفتم - جلوگیری از آلودگی منابع آب
ماده ۵۴- آلوده ساختن آب بهر نحوی از انحاء ممنوع است و مؤسساتی که آب را بمصارف شهری یا صنعتی یا معدنی میرسانند موظفند طرح تصفیه آب و دفع فاضل آب را بتصویب وزارت آب و برق و وزارت بهداشت تهیه و اجرا نمایند .

تبصره - در مواردی که بسبب عدم کفاف مقدار آب قابل استفاده بکار بردن تصفیه شده ضرورت داشته باشد مؤسسات مورد بحث در ماده فوق موظفند بنا بر دستور وزارت آب و برق آب را تصفیه کرده مکرراً بکار برند .

ماده ۵۵- منظور از آلوده ساختن آب آمیختن مواد خارجی با آب است بنحویکه کیفیت فیزیکی یا

شیمیایی یا بیولوژیکی آنرا تغییر دهد مواد خارجی بقرار زیر است :

- ۱- موادی که مضر بحال انسان و چهارپایان و ماهیها و گیاهان باشد .
- ۲- مواد نفتی - ذغالی - اسیدی و هر گونه اضافات کربنی و نفتی مواد مضر شیمیایی اعم از جامد و مایع از هر بالایا شگاک یا منبع گازی و یا دستگاههای رنگ کاری و الکل کشی و کارگاهها و کارخانجات شیمیایی و معدنی و صنعتی و مواد غذایی و فاضل آب شهرها .

ماده ۵۶- وزارت آب و برق موظف است با موافقت وزارت بهداشت و وزارت کشور و سازمان شکاربانی نظارت برصد آئین نامه مخصوص بمنظور جلوگیری از آلودگی آب و تعطیل تأسیساتی که موجب آلودگی میگردد تهیه و پس از تصویب هیئت وزیران بموقع اجرا گذارد .

ماده ۵۷- کارکنان وزارت آب و برق و شرکتها و سازمانهای آن وزارت و کارکنان وزارت کشاورزی و سازمان شکاربانی که طبق حکم وزارت آب و برق و برابر آئین نامه های مربوط مأمور جلوگیری از آلودگی آب و تعطیل تمام یا قسمتی از کارخانه یا مؤسسه میشوند موظفند از آلودگی آب طبق مقررات جلوگیری کنند و در صورت تکرار متخلف را بوسیله مأمورین انتظامی یا پلیس آب به نزدیکترین مرجع قضائی تسلیم کنند .

فصل هشتم - تخلفات و جرائم

ماده ۵۸- هر کس در بهره برداری از آب چاه بیش از حد مقرر در پروانه مصرف اقدام نماید یا مقررات وزارت آب و برق را در نحوه استفاده از آن رعایت نکند بپرداخت جریمه از یکهزار تا سی هزار ریال محکوم و در صورت تکرار پروانه اولغو خواهد شد و در صورتیکه بدون پروانه از چاه مزبور استفاده نماید چاه از طرف وزارت آب و برق بدون تشریفات و با حضور نماینده دادستان ضبط خواهد شد .

ماده ۵۹- اشخاص زیر به پرداخت دوهزار تا پنجاه هزار ریال با از ۲ ماه تا ۶ ماه حبس تأدیبی یا به هر دو

مجازات بر حسب مورد محکوم خواهند شد :
۱- هر کس عمداً وبدون اجازه در بجه و مقسمی را باز کند یا در تقسیم آب تغییری دهد یا دخالت غیر مجاز در وسائل اندازه گیری آب نماید یا بشجوی از انحاء امر بهره برداری از تأسیسات عمومی را مختل سازد .

۲- هر کس عمداً آبی را بدون حق یا اجازه مقامات مسئول بخاری یا شبکه آبیاری متعلق به خود منتقل کند و یا موجب گردد که آب حق دیگری بباو نرسد .
۳- هر کس آب حق دیگری را بدون مجوز قانونی تصرف نماید .

۴- هر کس عمداً بنحوی از انحاء بضرر دیگری آبی را ببرد دهد .
۵- هر کس عمداً آب رودخانهها و انهار عمومی و چاهها و مخازن و منابع و قنوات و چاهها را با اضافه کردن مواد خارجی آلوده کند در مواردیکه منبع آب بعنوان منبع آب آشامیدنی بکار میرود مرتکب به موجب سایر قوانین مربوط نیز مورد تعقیب کیفری قرار خواهد گرفت .

۶- هر کس از مقررات مندرجه در پروانه مصرف آب تخلف نماید یا بدون اجازه وزارت آب و برق پروانه خود را بدیگری منتقل نماید یا از مقررات موضوعه وزارت آب و برق در اجرای مواد فصل دوم این قانون تخلف کند .

۷- هر کس بدون رعایت مقررات این قانون بحفر چاه و بافتنات و یا بهره برداری از منابع آب مبادرت نماید .
تبصره - در مورد بنده های ۲ و ۳ و ۴ با گذشت شاکی خصوصی تعقیب موقوف میشود .

ماده ۶۰- هر کس عمداً بنحوی از انحاء سد و تأسیسات سداعم از تأسیسات آبیاری و تأسیسات مربوط به نیروی برق آبی و پستهای انتقال خط و خط انتقال فشار قوی را تخریب یا منهدم نماید بحسب با اعمال شاقه از ۳ تا ۱۵ سال محکوم خواهد شد .

فصل نهم - مقررات مختلفه

ماده ۶۱- ملی شدن آب و مواد و مقررات مربوط با آن تدریجاً در حوزه آبریز رودخانه ها و منابع آب

زیر زمینی منطقه بمنطقه و ناحیه به ناحیه با توجه به امکانات مالی و فنی و برنامه های عمرانی آنگهی و اجراء خواهد شد .

تبصره - آن قسمت از مواد و مقررات که مختص به اجرای ملی شدن آب است در ناحیه یا منطقه ای که هنوز تمام موجبات و مقدمات ملی شدن فراهم نگردیده است موقتاً اجراء نمیشود ، تشخیص این مقررات خاص بمهده وزارت آب و برق است .

ماده ۶۲- وزارت آب و برق موظف است که ششماه قبل از آغاز اجرای ملی شدن آب محدوده ناحیه یا منطقه مورد نظر را آنگهی نماید تا مشمولین بوظایف و تکالیف خود و وزارت آب و برق واقف گردند .

ماده ۶۳- تشخیص صلاحیت علمی کارشناسان رشته های مختلف فنون توسعه منابع آب و آبیاری در مورد اخذ پروانه کارشناسی رسمی با وزارت آب و برق است .

ماده ۶۴- کلیه قوانین و مقرراتی که مغایر با این قانون باشد و همچنین قانون حفظ و حراست منابع آبهای زیر زمینی کشور از تاریخ تصویب این قانون نسخ میشود .

ماده ۶۵- آئین نامه های مربوط به امور اجرائی سایر مواد در صورت لزوم به پیشنهاد وزارت آب و برق بتصویب هیئت وزیران خواهد رسید .

مخبر کمیسیون آب و برق - دکتر زعفرانلو گزارش شورای اول از کمیسیون کشاورزی بمجلس شورای ملی کمیسیون کشاورزی در چندین جلسه با حضور معاونین پارلمانی وزارت آب و برق و وزارت کشاورزی و کارشناسان وزارت آب و برق مواد مربوط بکمیسیون کشاورزی در لایحه ملی شدن آب و نحوه اجرای آنرا برای شورای اول مورد رسیدگی قرار داد و با اصلاحاتی تصویب نمود . اینک گزارش کمیسیون را با تأیید آخرین اصلاحات مصوب کمیسیون آب و برق بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد

مخبر کمیسیون کشاورزی - مهندس ریاحی گزارش شورای اول از کمیسیون اصلاحات ارضی

بمجلس شورای ملی کمیسیون اصلاحات ارضی با حضور آقایان وزیر

اصلاحات ارضی و معاون وزارت آب و برق مواد مربوط در لایحه ملی شدن آب و نحوه اجرای آنرا برای شور اول مورد رسیدگی قرار داد و اصلاحاتی در بعضی از مواد بعمل آورد که بعداً قسمتهائی از آن مورد تأیید کمیسیون آب و برق واقع گردید.

اینک گزارش آن بنا نقل موارد اختلاف بمجلس شورای ملی تقدیم میگردد.
موارد اختلاف:

- ۱ - در ماده ۲ بعد از جمله و بسترانهار و رودخانهها در سواحل دریاچه ها عبارت (ی آب شیرین) اضافه شده است.
 - ۲ - در ماده ۵ بعد از جمله و میزان آب رودخانه و کیفیت مصرف در تعیین میزان بجای کلمه حقا به (آب مورد نیاز) گذارده شده است.
 - ۳ - در آخر تبصره ماده ۶ عبارت (مقاد این تبصره در مورد سایر مالکین یا مستأجرین لازم الرعایه میباشد) اضافه شده است.
- مخبر کمیسیون اصلاحات ارضی و تعاون روستائی -
> مهندس اسدی منبع

گزارش شور اول از کمیسیون برنامه بمجلس شورای ملی
کمیسیون برنامه در جلسه یکشنبه ۲۴/۱۰/۴۶ با حضور آقای مهندس ظهیری معاون وزارت آب و برق لایحه ملی شدن آب و نحوه اجرای آنرا مورد رسیدگی قرار داد و مواد مربوط را تصویب کرد.
اینک گزارش آنرا در تأیید گزارش کمیسیون آب و برق بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.
مخبر کمیسیون کشور - مصطفوی

بند الف مصوب کمیسیون برنامه.
الف - تعیین بهای اراضی و ابنیه و مستحدثات و تأسیسات از طریق توافق بین دستگاه اجرائی و مالکین آنها بعمل میآید و در صورت عدم توافق هیأتی مرکب از وزیر آب و برق و وزیر اصلاحات ارضی و تعاون روستائی - مدیر عامل سازمان برنامه - دادستان گل - مدیر کل

اینک گزارش آنرا در تأیید گزارش کمیسیون آب و برق بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.
رئیس کمیسیون دارائی - کریم اهری
گزارش شور اول از کمیسیون راه بمجلس شورای ملی

کمیسیون راه در جلسه ۲۲/۱۱/۴۶ با حضور آقای مهندس ظهیری معاون وزارت آب و برق لایحه دولت راجع به ملی شدن آب و نحوه اجرای آن را مورد رسیدگی قرار داد و مواد مربوط را تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا در تأیید گزارش کمیسیون آب و برق بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.
مخبر کمیسیون راه - مهندس فروهر
گزارش شور اول از کمیسیون دادگستری بمجلس شورای ملی

کمیسیون دادگستری در جلسه ۲۶/۱۱/۴۶ با حضور آقای مهندس ظهیری معاون وزارت آب و برق لایحه ملی شدن آب و نحوه اجرای آن را برای شور اول مورد رسیدگی قرار داد و مصوبه کمیسیون آب و برق را بامختصر اصلاح در ماده ۱ و تبصره آن و ماده ۵ تصویب کرد. اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.
موارد اختلاف:

- ۱ - در ماده ۲ بعد از جمله در بسترانهار و رودخانهها در سواحل دریاچه ها عبارت (ی آب شیرین) اضافه شده است.
 - ۲ - در تبصره ۱ ماده ۲ بعد از عبارت حداکثر طغیان در رودخانه و نهر کلمه (طبیعی) اضافه شده است.
 - ۳ - در ماده ۵ در دو مورد حقا به مصرف کنندگان صورت (حقابه مالکین) تصویب شده است.
- مخبر کمیسیون دادگستری - دکتر حسن متین
رئیس - کلیات لایحه مطرح است. آقای دکتر نظر را بفرمائید.
دکتر زعفرانی - (مخبر کمیسیون آب و برق) - بنده میخواستم قبل از اینکه لایحه مورد بررسی قرار

گیرد چون اشتباهات زیادی در چاپ لایحه شده بنده يك بك را بخوانم و آقایان اصلاح بفرمائید (نمایندگان بهتر است در موقع طرح هر ماده بفرمائید) بسیار خوبی.
رئیس - آقای سرتیپ پور بفرمائید.
دکتر مهندس بهبودی - موافقت یا مخالف؟
رئیس - مخالفند.

سرتیپ پور - قبلاً ذهن جناب آقای دکتر مهندس بهبودی را روشن کنم لواطی که در فرا کسیونها طرح میشود از جمله فرا کسیون ایران نوین از نظر کلیات مطالعه میشود و ضرورت دادن چنین لایحه ای بمجلس تأیید میشود ولی بحث در اطراف مواد لایحه یا نحوه تنظیم لایحه را در مجلس اجازه میدهند چرا؟ برای اینکه در فاصله تأیید فرا کسیون پارلمانی تا موقعی که لایحه بمجلس میآید و مورد بحث قرار میگیرد روزها میگذرد که هر روز گذشته شاگرد روز آینده است و هر روز آینده استاد روز گذشته بنا بر این اعضای فرا کسیونها از تجاربی که در فاصله بحث در فرا کسیون جلسه شورتی تحصیل میکنند و از مشاورتی که با اهل نظر میکنند که میتواند مفید بحال جامعه باشد حق استفاده پیدا میکنند که میتوانند بیایند پشت تربیون عریض خودشان را بگویند و اگر پیشنهاداتی داشته باشند مطرح کنند که نکته ای فوت نشده باشد (دکتر بهبودی - فهمیدیم که جنابعالی موافق صحبت میکنید یا مخالف؟) اما در باب موافق یا مخالف البته فرا کسیون ما و فرا کسیون شما هر دو سعی دارند تا جایی که میسر است ابهامهای قانونی مرتفع بشود تا جاییکه میسر است در مقابل اعمال حاکمیتی که برای دولت قائل میشویم مسئولیت آنها را هم بدانیم. اکثر بنا باشد در اینجا توضیح نخواهیم و این توضیح ما را کاملاً روشن نکنند لاجرم لازم میشود که پیشنهادات زیادتری داده شود بنده بعنوان مخالفت با بعضی از ابهامها آمدم که در اینجا صحبت کنم حالا خواهید پرسید که چه ابهامی؟ قبلاً باید این نکته را عرض کنم که لواطی فی حد ذاته ممکن است مفید باشد ولی در مرحله اجرا ممکن است همین چیز مفید مضر واقع شود بنا بر این خیلی سعی باید کرد که نحوه اجرائی و نحوه

قانون گذاری و نحوه تدوین و تنظیم مواد و قانون بصورتی باشد که اگر احیاناً در دست مجری بقی قرار گرفت از یک چیز خوب چیزی بدی بوجود بیاید. مسئله ای که برای من قابل توضیح بود خیال میکنم برای سایر دوستان دیگر هم همینطور است. در اصل لایحه از جمله وظایفی که برای وزارت آب و برق قائل شده اند شیرین کردن آبهای شور است و بنده نفهمیدم با اینکه نزر کترین منبع آب شور ما که تکلیفش به اقیانوس است و در جنوب قرار دارد و در با و خلیج است چطور شد که در این لایحه در باجه را ذکر میکنند و در با و خلیج را که منبع آب بیکرانی است و میشود شیرین کرد و اراضی را آباد نمود ذکر این در با و خلیج نشده است و بنده اصراً دارم که در هر لایحه ای که مربوط به منابع آب یا منابع دیگری از آب باشد ذکر بشود در باجه ها و رودخانه ها داخلی بطور قطع و یقین و خلیج فارس که اسمش ذکر بشود در باجه عمان که اسمش ذکر بشود و الا مثل این است که ما قسمتی از حق خودمان را میخواهیم نادیده بگیریم و این ناصحیح است قسمت دوم که میخواستم عرض کنم درست است که مجلس ما مجلس پاسدار انقلاب است ولی خودش حق انقلاب کردن ندارد چرا حق انقلاب کردن ندارد برای اینکه ما اینجا قسم خوردیم بد قانون اساسی مشورتهای انقلابی شاهنشاه هم بمرحله تصویب ملی گذاشته شده و آنچه هم که در اینجا آمده و اگر خارج از چهارچوب قانون اساسی و فترامین انقلابی بوده توسط فراکسیون اکثریت و منفر دین و سایر فراکسیونها هم که در اینجا در گذشته بوده اند تذکر داده شد و آن تذکرات مورد توجه قرار گرفت و اصلاح شد البته باید سعی شود که اگر در اینجا چیزی خارج از چهارچوب قانون انقلابی و یا قانون اساسی بوده باشد رفع بشود و همچنین آئین نامه هایی که مرقوم میفرمایند آئین نامه ها در چهارچوب مصوبات مجلس چون ما میدانیم گاهی آئین نامه که نوشته میشود بمجلس که نمیآید بعضی از آئین نامه ها را بنده در تمام که خارج از چهارچوب قانون مصوب است و آن آئین نامه را که بعداً نوشته میشود تذکری است که در چهارچوب قانون باشد و ذکر شود موضوع دیگر مسأله حقوق دهقانان حقا به داران است البته

شکی نیست که چنین قانونی لازم بوده است چون مملکتی که ۴۰ میلیون هکتار زمین قابل زراعت دارد و از طرفی آب ندارد باید سعی کنیم که آب تهیه کنیم تا آن مقدار که میشود از آنها استحصالی کرد استحصالی بکنیم پس ضرورت تقدیم چنین لایحه ای مسلم بود ولی حقوق حقا به داران گذشته را باید فکر کرد اگر قرار باشد آنچه را که حق مسلم حقا به داران گذشته است ما نخواهیم بدون توجه به احتیاجات زراعی یا صنعتی کم و بیش بکنیم لاجرم باید قبول مسئولیت آینده را بکنیم به چه دلیلی برای این گفته ام بنده اینم که مقدار حجم مصرفی کم و بیش کرده ایم بلکه هیئتهای سه نفری به وزیر با فرض کنید نماینده وزیر آب و برق است که تشخیص داده است آنچه در گذشته عمل شده است کم باز یاد بوده است فرض این صد سنگ آب را به هفتاد سنگ تنزل بدهم تشخیص دادیم ۷۰ سنگ برای ما کافی است خوب وقتی این را گفته باید یک تبصره هم زیرش بگذارند که اگر یک تالی قاسدی پیدا شود معلوم بشود که آن هیئت سه نفری که تشخیص داده زبانی لو آنکه خیلی مختصر باشد به اقتصاد کشاورزی وارد کرده مسئولین علاوه بر اینکه مسئولند باید خسارت مملکت و خسارت صاحب حق را بپردازند چرا برای اینکه تشخیص در عهده یک هیئت سه نفری و سه نفری بوده است آن مأمور که میخواهد تجدید کند و شاید آن تجدید عادلانه باشد و شاید معین باشد ولی اگر خدای نکرده عادلانه نباشد اغراض شخصی بد نظرها بدهمسایگی ها موجب بشود که کم و بیش رخ بدهد نتیجتاً بعد به مصالح کشاورزی و اقتصاد فلاحی صدمه بخورد اینجا وزیر مسئول است هیئت سه نفری و سه نفری وده نفری و ۱۳ نفری مسئولند علاوه بر اینکه در مقابل مملکت مسئولند در مقابل آن حق صاحب حق خصوصی هم باید مسئول شناخته بشود اما در مورد کاربرد مسلح این را هم میخواهم خواهش بکنم از دولت خدای رحمت کند اعلیحضرت فقید را که سعی داشته اند کلیه قدرتهای نظامی را بپوشانند که بود را ندارم بودیاسان بودم امور وصول دارایی بود همه را پاک کاسه کنند که کردند و دادند پارتش و بالینکه هنوز این رویه جاری است باز غالب لوائجی که میآید در

منتش یک کاربرد مسلح با پولیس مسلح هست شاید وجود کاربرد مسلح با پولیس لازم باشد ولی نه با مسلسل نه با رنو مسلح این است در همه جا کاربرد مسلح را با تفنگ شکاری مسلح میکنند چون اینجا مسئله آدم کشی مطرح نیست مسئله تجدید (تجدید) هم با ح حطی وهم با ه هوز چون مسئله جنگ مطرح نیست بنابراین کاربرد مسلح هم اگر ضرورت پیدا کند در این لایحه و لوائج دیگر موافقت بفرمائید که این مسلح با تفنگ شکاری باشد نه با تفنگ جنگی و این تذکراتی بود که خواستم بدهم انشاء الله توضیح لازم داده خواهد شد که رفع ابهام شود

رئیس - آقای بز شکیپور بفرمائید.

بز شکیپور - همانطور که همکاران گرامی عنایت دارند امروز در این مجلس مقدس یکی از مهمترین لایحی که بدو مرتب است و دوم قانون گذاری تقدیم شده است مطرح است و لایحه ای که امروز مطرح است بیک معنی یک قانون عادی نخواهد بود زیرا همچنانکه همگی آگاهی داریم این لایحه که پس از تصویب مراجع منتهی بصورت قانون در خواهد آمد مبین و جلوه گریکی ز اصول انقلاب شاه و مردم است و لایحه ای که امروز در پیشگاه مجلس مطرح است لایحه ای است گنجه باید بن اصل بزرگ انقلابی را پیاده کند بدین معنی است منظور که اصولاً از کلمه و عنوان انقلاب مستفاد میشود فرام انقلابی و هر قانون انقلابی و هر اصل انقلابی متضمن تجدید تغییرات و دیگر گونیه های اساسی و ژرف و عمیق در روابط اجتماعی و وضع حقوقی مردم است اگر جز این بود آنرا اصل انقلابی خطاب نمیکردند اگر جز این بود آنرا یک دگر گونی اساسی و ژرف خطاب نمیکردند همین مناسبت است که اصل ملی شدن منابع آبی کشور مهمترین و انقلابی ترین اصول انقلابی اجتماعی ایران است و در یک بررسی دقیقتر میتوان گفت اصلی است که مکمل اصل انقلاب اصلاحات ارضی است اصلی است که مکمل تغییر وضع در روابط منسوخ و محکوم ارباب و رعیت است و نظم نوین و جدید و متناسب با آرمانهای ملی را بسازد ایجاد و تکمیل بکند بنابراین با این مقدمه که میخواهیم نظر همکاران محترم را بر این نکته معطوف

بدارم که این لایحه دارای آنچنان اهمیت و موقعیت خاصی است که بطور قطع باید با توجه و دقت بیشتر مورد عنایت و بررسی قرار گیرد خاصه از نظر ارتباطی که این لایحه بناچار با انقلاب اصلاحات ارضی دارد و من چنین عقیده دارم و هیچ استنباط میکنم که شاید هیچ لایحه ای بعد این لایحه با امروز ندکی همه مردم ارتباط نداشته باشد (صحیح است) اعم از روستائی، اعم از شهر نشین، اعم از صاحبان صنایع، اعم از کسانی که در کنار رودخانه ها و جویبارها زندگی میکنند کسانی که در ستر دشتهای زندگی میکنند و در مزارع بسر میبرند یا کسانی که ایجاد واحدهای طبیعی میکنند هم به نحوی از انحاء با این لایحه مهم مرتبط هستند و زندگی آنها با مفاد و مقررات این لایحه ارتباط پیدا میکند و پیوند ناگسستنی دارد بنابراین هیچ لایحه ای به این حد از اهمیت نیست که یک چنین جامعیتی داشته باشد لوائج بسیار در این مجلس محترم میآید و میگردد ولی این لایحه ممکن است با گروههای خاصی از اجتماع ارتباط داشته باشد لایحه ای باشد و بزرگان صنایع لایحه ای باشد و بزرگانان، لایحه ای باشد و بزرگان کشاورزان، لایحه ای باشد و بزرگان حرف و مشاغل دیگر ولی لایحه ای که امروز بنام لایحه ملی شدن آبها مطرح است لایحه ای است که با تمام خانواده ها و ملت ایران و با یکایک افراد ملت ایران بستگی و ارتباط دارد (صحیح است) و بخصوص لایحه ای است که برخاسته از انقلاب شاه و مردم است و لایحه ای است که با یکی از مهمترین اصول انقلابی ایران یعنی اصلاحات ارضی ارتباط مستقیم دارد بنابراین با توجه باین جهات است که باید نسبت باین لایحه بررسی کامل بعمل آید بدین معنی است در این مورد جای هیچ تردیدی نیست که همه نمایندگان محترم حتی دوست بسیار ارجمند ما جناب آقای سر تیپ پور که در اینجا ظاهراً بعنوان مخالف ثبت نام کرده بودند شاید در واقع برای این بود که پیش دستی بفرمایند در بیان گفتار و من کاملاً آماده بودم از برای اینکه وقت خودم را در اختیار این دوست ارجمند بگذارم بطور قطع همگی ما به اصل انقلابی که از سوی شاهنشاه اعلام شده است یعنی اصل ملی شدن آبها همگی اعتقاد کامل و قطعی داریم و در این هیچ تردیدی نیست که اصل ملی شدن آبها

را یکی از اصول تکمیل کننده انقلاب اجتماعی ایران میدانیم و به سبب دلستگنی و بیوند و احساس وابستگی شدید که به انقلاب اجتماعی ایران داریم و این اصل مکمل انقلاب است دقت و بررسی دقیق درباره مفاد این لایحه را ضروری تشخیص میدهم و چند نکته است که بعنوان کلیات یعنی در بحث کلیات لایحه عرض میکنم با توجه باین اصل کلی و بمناسبت اهمیت و اعتبار این اصل هست که آراء گروه پارلمانی ایران را نیست برای این لایحه انقلابی و بلحاظ این اصل انقلابی رأی سفید و موافق خواهد بود اما با همه اینها و بجهت این دلستگنی ها و بجهت تأثیری که بطور قطع در امور اقتصادی و نظم اجتماعی آینده ما خواهد داشت اصولی باید توجه شود و مفاد و مقررات این لایحه را سعی میکنیم با اصول کلی هر چه بیشتر تطبیق پیدا بکنند تحت آنکه سازمانهایی هستند که این سازمانها بنحوی از انحاء بالاموری که مرتبط با آنهاست و تخصص مسائل مربوط بکشاورزی ارتباط دارد مامع تقدیم که در مورد پیاده شدن این لایحه باید بنحوی اعمال نظر شود و بنحوی اظهار نظر بشود که همکاری لازم بین این سازمانهای مختلف از نظر مقررات قانونی تضمین و تأمین بشود یعنی مسأله این نیست که ما بگوئیم بدیهی است که بین سازمانهای مملکتی اختلافی نیست اما مقررات قوانینی که وضع میشود باید این همکاری را الزام آور کند یعنی تنها وجود حسن نیت کافی نیست قانون خوب ، قانون مفید بخصوص برای اجرای يك اصل انقلابی آن قانونی است که اصولی را که باید اجرا بشود آن اصول را برای سازمانهای مختلف الزام آور بکنند بهمین مناسبت است که بطور کلی ما چنین نظر داریم که در مورد تغییر و تبدیلی که در روابط حقوقی گذشته بوضع جدید حاصل میشود یعنی همینطور که مقررات این لایحه را ملاحظه میفرمائید کیفیت وضع حقوقی گذشته ما عبارت از حقایق است که صاحبان آن حق دارند نسبت به آن و بموجب مقررات این قانون تبدیل میشود بحق اجازه مصرف (مهندس روحانی - به اجازه مصرف) یا به اجازه مصرف پس باید يك اصلاحی در یکی از مواد این لایحه بشود چون در آنجا این کلمه حق ذکر شده آنگه نظر آقای مهندس روحانی این است آنجا باید اصلاح بشود

چون ذکر کلمه حق یا اجازه نشده است علی ایحال از نظر موضوعی که میخواهم عرض کنم فرقی نمیکند حقایق در تمام مملکت بغیر از مناطقی که البته ذکر بشود این قانون اجرا خواهد شد حقایق تبدیل میشود به حق مصرف و اجازه مصرف پس يك وضع حقوقی گذشته يك وضع جدیدی تبدیل میشود البته خاصیت قانون انقلابی همین است ولی در این تغییر و تبدیلی که حاصل میشود بلحاظ وضع خاص اجتماعی بعضی سازمانهایی که دخیل هستند و این تغییر و تبدیل بناچار در وضع روستاهای ما تأثیر اضراف نا پذیر دارد و بناچار با زندگی روستاها مرتبط است ، بناچار با هر وجه زمینی که يك جوی از کنارش میگذرد ارتباط مستقیم دارد بنا بر این روی این همکاری و نظر وزارتخانه های مربوط باشد و يك چنین همکاری باید بین سه وزارتخانه کشاورزی ، اصلاحات ارضی ، آب و برق وجود داشته باشد و مقررات و قوانینی که پیش بینی میشود در این لایحه این را دقیقاً باید الزام آور بکنند البته مواردی هست که بموقع پیشنهاد تقدیم خواهد شد در کمیسیون دادگستری هم در این باره بتفصیل صحبت کردم که امیدوارم در شور دوم بحث بشود و آن هیأت سه نفری در واقع وضع حقوقی سابق را بوضع حقوقی جدید تبدیل بکنند حقایق سابق را بررسی بکنند و کمیت و کیفیت و چگونگی آنرا با توجه بقرائن و امسارانی که در قانون ذکر شده است تبدیل بکنند به اجازه یا بحق اجازه و با هر کیفیت آن هیأت سه نفری بساید متشکل باشند از نمایندگان سه وزارتخانه اصلاحات ارضی ، کشاورزی ، آب و برق یعنی سه وزارتخانه ای که بنحوی از انتحاء از برای این مسائلی که مربوط به آنهاست و مرتبط با این مسأله حیاتی است مسئولیت دارند و اگر در این امور مشکلات اجتماعی پیش بیاید بساید میشود که این قانون آنطور که باید و شاید پیاده و اجرا نشود این اصلی است که چنین فکر میکنم و چنین اندیشه میکنم که برای تنظیم مواد مختلفه این قانون مورد توجه و عنایت باید قرار بگیرد مسأله دیگر مسأله است که این قانون ، قانون ملی شدن آب است و این قانون بشاقت

انقلابی است هر قانون انقلابی يك قانون خاص و استثنائی است بنا بر این باید گوش بشود و صرفاً مواردی که در این قانون ذکر میشود همان موارد خاص و استثنائی باشد یعنی نباید درباره حسن سلیقه یا سوء سلیقه بحثی بکنیم و من هم در این مورد بحثی نمیکم سلیقه هافرق میکند و اسمی هم من نمیخواهم برایش بگذارم یعنی برای يك قانون مهم انقلابی که مابیه آن اصل معتقدیم اجاباً يك تبصره هائی و يك موادی نباید نباید که با اصل موضوع ارتباط نداشته باشد و بلحاظ اینکه قانون انقلابی است در واقع يك نوع تشویقی صورت بگیرد که آن نوع تبصره ها و مواد هم در این قانون مورد بحث قرار گیرد و اصولاً کمتر دچار تغییر و دگرگونی بشود که در حد خود نوعی انقلاب اساسی است که جناب سرتیپ پور بیان فرمودند آنچه را که بنام منشور انقلاب شاه و مردم میشناسیم در واقع در حد خودش از نظر قانونی يك نوع قانون اساسی است (صحیح است) برای ملت ما ملی شدن آبها هم اگر نگوئیم نوعی قانون اساسی است ولی يك نوع مقررات اساسی و درست را با خودش دارد یعنی مقرراتش باید بنحوی باشد که حتی کمتر مورد تغییر و اصلاح قرار بگیرد چرا ؟ چون قوانین اساسی قوانینی است که طرز زندگی اجتماع و وضع حقوقی اجتماع را بطور کلی دگرگون میکنند و قوانینی را که حتی قرون بنسندی اجتماع ما با آن خو گرفته و روابط اقتصادی و حقوقی را با آن تطبیق کرده میآید این را تبدیل میکنند يك نوع جدید درست است که این انقلاب است و این برخلاف سنت و عادت اجتماع است ولی باید آن اصول انقلابی را برود داد که تبدیل شود بيك اصول و سنت متمدنی برای اینکه مردم بتوانند وضع خودشان را ، زندگی خودشان را بر روابط اقتصادی و حقوقی خودشان را بر اساس آن تشخیص بکنند و يك امری که همه آقایان با آن آشنا هستند یکی از اصولی که برای ایجاد ثبات اقتصادی و توسعه اقتصادی برای هر جامعه ای ضرورت دارد وجود ثبات و ضوابط ثابت است این را ندارد ما میخواهیم ثبات و ضوابط اجتماعی را تغییر بدهیم یعنی باید اصول و روابط را بشناسیم یعنی مردم تکلیفشان معین باشد مردم

باید بدانند این قطعه باغ در بستر رودخانه هست یا نیست من نمیگویم نشود بشود ولی این را باید بدانند در کمیسیون همین بحث بود جناب آقای مهندس روحانی هم تشریف داشتند فرمودند نظرم این بود که يك حد معینی بدست من باشد از برای اینکه دولت حد بستر رودخانه ها و نهرهای طبیعی را معین کند فرمودند این نمیشود و طرف سی سال آینده هم شاید ما نتوانیم این کار را بکنیم اینهم درست است ولی بطور قطع باید راه حلی در نظر گرفت که مردم از این نظر احساس تزلزل نکنند زیرا اگر این احساس متزلزل بشود سرمایه گذاری در این مناطق نخواهد شد و این تزلزل وضع حقوقی و اقتصادی بزرگترین زیان ممکن را متوجه روستاهای مملکت ما خواهد کرد (صحیح است) بخاطر آبادی مملکت ما و بخاطر توجه به اصول انقلاب ، بخاطر توجه به آرمانهای رهبر ایران زمین شاهنشاه آریامهر این اصول انقلابی را برای هیچ چیز نمیخواهند جز برای رفاه مردم و جز توسعه مملکت و جز بیشتر و افزون شدن درآمد ملی ما (صحیح است) و بخاطر توجه به این مسائل ملی است که بطور قطع ما باید در مورد این لایحه انقلابی که میخواهد يك تغییر وضع بدهد يك مواد و مقررات لازم را پیش بینی بکنیم که تکلیف آنها را مشخص و روشن بکنند و از این نظر برخی از مواد اساسی این لایحه متضمن این نکته نیست یعنی باید عرض کنم که فقط با نظر و دید وزارت آب و برق تنظیم شده این لایحه باید بادید و مشکلات و مسائلی که پیش میآید تنظیم بشود تا این ثالی فاسد را پیدا نکنند بنا بر این این اصل دوم و اصل مهم دیگری است که در مورد بررسی نسبت بمواد این لایحه میبایست در نظر گرفته شود مسئله سوم که جناب آقای سرتیپ پور به آن اشاره فرمودند و بسیار حائز توجه است اصلاح يك نظم انقلابی گذشته از اینکه با خودش طبیعت دگرگونی بخشی را نسبت به نظامات منسوخ گذشته دارد بطور قطع باید این خصوصیت و طبیعت را هم داشته باشد که سازنده باشد یعنی يك نظم هماهنگی را پیاده کند و این يك نکته اساسی است که اینجا در مورد اقدامات انقلابی یا سازمانهای انقلابی يك بحث تشویقی نمیخواهم عرض کنم ولی يك اصلی است

که باید توجه داشته باشید بسیاری از اوقات يك اقدامات انقلابی بعدی که سازمانهای منسوخ گذشته را کوبیده است موفق شده ولی در حدی که نقش سازنده آینده باشد توفیق پیدا نکرده این در تاریخ زیاد هست ما باید دقت کنیم سررازان انقلاب که در حقیقت و واقع هرگز مبارزانان و کارهایمان جزو آن دسته اول نباشد یعنی رسالت بزرگی که ما بعد از این ایجاد نظم انقلابی آینده است بعد از خلع بعد از نظم منسوخ گذشته قوانین و مقرراتی است که این نظم را بتواند با خودش بیاورد و باید مردمی که قوانین نسبت به آنها اجرا خواهد شد و بخصوص قوانینی که ظاهر آن نسبت به آنها يك نوع محدودیت بیشتری قائل میشود آن قوانین و افعال يك ضوابطی که وجود دارد بر خوردار شود و این درست نیست که ما به شینیم برای کوی چکترین موردی اختیارات دولت را از نظر سانگیه نهایی جزائی و اقتصادی بر مردم شدیدتر کنیم این هیچ اثر مفیدی نخواهد بخشید و هرگز يك قانون را بطور صحیح و درست در صحنه اجرا پیاده نخواهد کرد الان عرض میکنم یکی از مواد در همین قانون است که هر گاه کسی برخلاف مفاد پروانه مصرف بیش از حد مقرر از چاه استفاده کرد بنا اینکه در لایحه پیشنهادی دولت این بود که دستورات وزارت آب و برق را اجرا نکرد (که حالا خوشبختانه کمیسیون آن را تغییر داد) که مقررات وزارت آب و برق را اجرا نکرد چون این دستور هر چه بوده دستور شفاهی هم بود و دستور ضابط مأموز وزارت آب و برق هم بود این محکوم بود به پرداخت صد تومان تا پنج هزار تومان جریمه البته پنج هزار تومان در لایحه دولت بود و کمیسیون آن را تغییر داد و کرد تا سه هزار تومان که حالا بعداً در هنگام خودش باز نظر یاتم را در این مورد بیان خواهم کرد در صورت تکرار چه خواهد شد پروانه مصرفش لغو خواهد شد یعنی چه خوب با این آب مگر چه میکند باغش را آب میدهد زمینش را آب میدهد این مغازه نیست که در مغازه را به بندیم (صحیح است) با این آب چه میکند خانواده اش را اداره میکنند چه مناسبت پروانه اش لغو شود این معارض با اجل ملی شدن آنها است یعنی اصل ملی شدن آنها عبارت از این نیست که آب را روی کسانی به بندند اصل ملی شدن آنها اینست که از این آب

و منابع همه مردم برخوردار بشوند (صحیح است) بنا بر این اگر ما بیائیم بنحوی قوانین و موادی را پیش بینی کنیم که بخواهد آب را بروی مردم به بندد این نه تنها اعمال آن اصل نیست بلکه معارض با آن اصل است و هیچ معنای مفهومی ندارد و در موقع خودش بحث خواهیم کرد از نظر قضائی و حقوقی آیا اصولاً میتواند مشمول عنوان تکرار شود درست مثل این است که امروز يك کسی برود در خیابان يك بسته سیگار و بنستون قاچاق بخرد که امیدوارم در جیب آقایان نباشد بعد پس فردا برود يك بسته دیگر سیگار و بنستون بخرد آیا این را میشود مشمول عنوان تکرار دانست یا نه بحثی است که بهنگام خود عرض خواهد شد و بفرض اینکه این را اینطور تشخیص بدیم بهیچ وجه درست نیست بهیچ وجه بمصلحت اقتصادی نیست بهیچ وجه منطبق با اصل ملی شدن آنها نیست که پروانه مصرف لغو بشود آنها به ممکن است يك مجازات سنگین نری محکومش کند ممکن است بجای دو هزار تومان چهار هزار تومان از او بگیرند ممکن است مجازات جلیبی برای او در نظر بگیرند در واقع درست است که آب در اختیار دولت است درست است که آب مال دولت است ولی آن آبی که آن منطقه را مشروب میکند آبی که يك وجب روستا را مشروب بکند بهر حال يك پیوندی هم با او دارد و ملی شدن بخاطر این است که زمینها مشروب شود و موارد مصرف درست تعیین بشود بنا بر این با توجه به مسائلی که عرض کردم و بطور صریح نظر گروه پارلمانی پان ایرانیست را عرض کردم که این اصل را يك اصل تکمیل انقلاب ارضی میدانیم این اصل را يك اصل عادلانه میدانیم اصل اعلام ملی شدن آب از سوی رهبر مملکت ما بصورت مطرح کردن يك اصل انقلابی تکنولوژی دیگری از سوی شاهنشاه ایران است و در این هیچ تردیدی نیست و همه متفق هستند اما نسبت باین لایحه باید سادگی و آسودگی که باید و شاید بحث شود اینها نظر یاتی بود که قبلاً میخواستیم عرض کنم البته در هنگام خود از سوی گروه پارلمانی پان ایرانیست پیشنهادهائی تقدیم میشود که مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

رئیس - آقای دکتر اسفندیار یگانگی بفرمائید

دکتر اسفندیار یگانگی - قسمتی از عراض بنده را دوست و همکار محترم جناب آقای سرتیپ پور و دوست و همکار محترم جناب آقای یزشکپور اینجا بیان فرمودند بنده هم همانطوری که نظر آقایان است نسبت باصل دهم منشور انقلاب یعنی ملی شدن آب در سرتاسر کشور بلا تردید موافقم نه فقط موافقم خواستارم نه فقط خواستارم بلکه مقدس می شمارم ولی با کمال تأسف که همانطور که جناب آقای یزشکپور فرمودند این لایحه از نظر دیدن اصل و بر نسیب ملی شدن نه فقط آب باهر موضوعی تنظیم شده بلکه از نظر دیدن وزارت آب و برق این لایحه تنظیم شده علی الاصول استنباط هر کس از ملی شدن این است که در زمان عسادی یکی از شئون بنا رهندهای صنعت یا معدن یا منابع دیگر ملی را دولت خریداری می کند و بنحوی عادلانه بین مردم تقسیم می کند هدف و نظر اولیه ملی شدن آب که یکی از سول مهم منشور انقلاب است این نحوه است که اولاً وضع تقسیم آب برای بهره برداری کشاورزی مملکت بر مبنای تقسیم اصلاحات ارضی انجام پذیرد تا هر کس باندازه حاجاتی که دارد آب استحصال کند برای اطلاع آقایان آب منبع و يك موضوع ثابتی نیست يك ذخیره ای نیست که ثبت باشد چه تحت الارضی چه سطح الارضی چه منابع حوی خوشبختانه امروز توجه دنیا به مسئله آب معطوف است و تحقیقات علمی صورت میگیرد بخصوص تحقیقات فنی اخیراً صورت عمل پیدا کرده و در کشور ما هم خوشبختانه این مژده و نوید داده شده و از ابرهای مصنوعی در کشور استفاده میشود و با پاشیدن محلول یدورنفره با ابر مصنوعی را تبدیل به باران میکنند و از منابع چه سطح الارضی و چه تحت الارضی استفاده می کنند و همچنین برای استفاده از نوده ابرها در آن مناطقی که دچار بی آبی است مشکل مملکت ما را که دچار کم آبی است حل خواهد کرد و نه فقط از ابرهای موجود در داخل مملکت استفاده میشود بلکه توجه باین است که از ابرهای فراوانی که در سرتاسر اوقیانوسها فعل و انفعال میکنند با ابرها اجزائی هدایت کنند که مورد احتیاج و مورد است موضوع کنترل آبهای سطح الارضی یکی دیگر از عللی است که ایجاد می کرد که با مر شاهنشاه آنها

ملی شود و هم استفاده از آب بشود و هم استفاده از برق بشود برای تقسیم عادلانه آب بمنظور استحصال محصول کشاورزی فراوان تر و بهتر و جلوگیری از ضایعات آب شیرین يك موضوع دیگر کنترل و حفظ و حراست آبهای زیر زمینی و تقسیم عادلانه آبهای زیر زمینی است یکی از هم این جهات مهمتر موضوع بیمه کردن کشاورزان است در اثر رسیدن آب بارانی که در اختیار دارند امر زمناً سافانه چه در قسمتی که بوسیله قنات آبیاری میشود و امروز شاید متجاوز از ۴۰ هزار قنات باطناً مسؤلیت آبیاری دهات ایران را دارند و يك مقدار زیاد شاید معادل نصف همین مقدار هم بوسیله چاههای عمیق و چاههای نیمه عمیق آبیاری میشود امنیت کامل مقدر نیست و برای تحصیل این امنیت لازم بود که آب ملی شود یعنی اگر واقعا يك خانواده کشاورز يك حقا بادی از يك قناتی داشت و این قنات نقصان پیدا میکرد ایجاد زحمت میکرد اگر يك کسی از چاه عمیق یا نیمه عمیق این استفاده کشاورزی را میکرد و آب نقصان پیدا میکرد لازم بود يك مرجعی باشد يك مرکزی باشد که يك امنیتی برای اینها بوجود بیاورد که از این ده هکتار ۲۰ هکتار آب استفاده کشاورزی بکنند نه فقط در امر کشاورزی همچنین در صنایع همچنین در امور زندگی شهری بایست امنیت کامل موجود باشد و این امنیت همانطور که برق مناطق مختلف و ذخیره محدود امروز بهم کمک میکنند در بعضی از کشورها مثلاً کشور فرانسه اگر منبع آب يك شهری کم میشود یا بارندگی کم بشود یا آن منبعی که آنجا را تغذیه میکند کم شود از يك منابع دیگر شهر کمک میگیرند و یک دقیقه باعث تعطیل آن منطقه نخواهد شد و این ایده آل خواهد بود امر کشاورزی در این مملکت که ما بتوانیم فرود فرد کشاورزان این مملکت را تأمین و تضمین کنیم که حیثاً اگر آب بماند آنها نرسد از جای دیگر تأمین شود متأسفانه این هدف که عالیترین هدف برای ملی شدن آب باشد در این لایحه منظور و در نظر گرفته شده قسمت دیگری است که خیلی مؤدبانه جناب سرتیپ پور و همچنین جناب آقای یزشکپور در اینجا بیان فرمودند و آن عملیاتی است که به وزارت آب و برق واقعا اختیارات عجیبی داده اختیارات

ژاندارمری داده اختیارات داد گستری داده و یک دیکتاتوری ایجاد کرده و میان مردم انداخته در صورتیکه این غلط است بخصوص در مقدمات امروزه که هیچ وسائلی ندارند بنظر بنده مثلاً در موقع اجازه مصرف و کمیته سه نفری یا ۵ نفری در اینجا اظهار میشود که کمیته سه نفری بدو یک عملیاتی میکند و تصدیق و گواهی مصرف میدهد بعداً اگر مورد اعتراض بود کمیسیون ۵ نفری باید برسد و این کمیسیون ۵ نفری میتواند برسد مشروط بر اینکه موافقت وزارت آب و برق را بتواند کسب کند که این در ماده ۷ ذکر شده است خوشبختانه این لایحه در شورای اول است و ما میتوانیم دقت بیشتری بکنیم و همانطور که جناب آقای سرتیپ پور فرمودند استعمال اسلحه برای کسیکه آب میخواهد وزارت آب و برق یک تعلیمات مشق صف جمع و اسلحه هم باید بدهد همینطور قسمت دیگر تمام این مواد غیر از فصل اول و فصل دوم از دید وزارت آب و برق تنظیم شده بنده هیچ دلیلی نمیتوانم بخصوص با تجربه اینکه بنده از بدو تأسیس وزارت آب و برق تا امروز داشته یک ضعف فوق العاده شدید در کادر فنی دارد که در کار هیدروژنولژیکی مسئولیتهائی ایجاد میکند که معلوم نیست کی مسئول این کار است در این لایحه فقط سلب مسئولیت از خودش کرده من باب مثال یکی از کارهایی که وزارت آب و برق مسئول است در گذشته پس از تصویب آن لایحه حفظ و حراست آبهای زیرزمینی مطالعه و صدور پروانه بوده است مهندس و کارشناسی را مأمور میکند در ورامین این کارشناس میرود مطالعه میکند و در گزارش خودش مینویسد سطح آب در چهل متری چاه باشد در عمق صد متری حفر شود تلمبه در عمق ۸۰ متری نصب بشود تکرار میکنم چاه این منطقه در چهل متری به آب میرسد ۸۰ متر تلمبه نصب بشود صد متر حفاری بشود شکت حفاری میآید به اعتبار همین پروانه چاهی حفر میکنند که در ۹۰ متری به آب میرسد ۱۰۰ متر میرود پائین باز هم ۵۰ متر میرود پائین میبیند به آب نمیرسد آنوقت در چهل متری به آب نرسیده اگر پمپی را در هشتاد متری نصب بکنند باید در هوا نصب بکنند و هوا بیاید بیرون این چاه بی نتیجه خواهد ماند ۳۰ - ۴۰ هزار تومان خرج شده کی مسئول اینکار است

این نه فقط در ورامین است بلکه بنده در کرمانشاه هم نظیر این را خودم شاهد بودم و هیچ کس متوجه نیست که چه کسی باید مسئولیت خسارت را داشته باشد آیا این خسارت را وزارت آب و برق باید بدهد شخصی که رفته است پول از بانک کشاورزی قرض کرده است باید بدهد یا باید شکت حفاری بدهد این بنظر بنده ضعف است تا این حد برای اینکه گرفتاری عجیبی ایجاد کرده است (ارسنجانی - خیلی زیاد است) و اینها بعلت نداشتن کادرفنی است بنظر بنده و امیدوارم کلمات مصرف اسلحه کمیسیون در کمیسیون مکرر برای اصلاح هدف است واقعاً هدف عالی شاهنشاه این است که بیعدالتی نشود فئودالیزم از بین برود نه اینکه یک فئودالیزم جدید در دستگاه بورد و کراتیک ایجاد بکنید بنده از حضور نمایندگان محترم تقاضا میکنم دقت بیشتری در این قانون بفرمایند و پیشنهادهائی مرحمت بفرمایند و از مقام ریاست هم تقاضا میکنم در بین شورین پیشنهادهات را قبول بفرمایند و برای این لایحه فرصتی بدست بیاید که تجدید نظری بشود در بعضی از مواد البته بعضی مواد بسیار خوب است اما طرفدار این اصل هستیم و بایستی که بنحو احسن در این مواد بررسی و دقت بشود بنده خیلی تعجب میکنم بنده اطلاعات حقوقی زیادی ندارم ولی اینطور که همین الان لایحه جز اینکه بدست ویای مردم بیچاره به بیچند بدست ویای یک عده ای که تازه نفس هستند و گرفتاری دارند و یک دستگاه دیکتاتوری برای یک عده بیچاره توده ملت طبقه متوسط این مملکت تشکیل بدهند بنده قبول ندارم که اینکار را باید برقرار کرد باید آزاد گذاشت و کفایت کرد بجای اینکه این مشکلات را ایجاد کنند بنظر بنده بیمه کنید تمام اهالی این مملکت و کشاورزان این مملکت را بایستی بیمه کنید بجای اینکه این مشکلات را ایجاد کنید و استدعا کنیم از نمایندگان محترم که در این لایحه توجه بیشتری و دقت بیشتری بفرمایند و در بین شورین پیشنهاد خود را بدهند و در خاتمه بعرض کلیه آقایان میرسانم که هیچ نگرانی از لحاظ کمبود آب نیست نگرانی در اشکالات کنار آب بسیاری است

و این اشکالات را بنده از حضور آقای وزیر آب و برق شنیده میکنم که بروند و رفع کنند البته رفع اشکال مشکل است من میدانم امر آب یک کار بسیار دشواری است اما اگر ساختار لایحه بشود کار بسیار آسانی است و واقعاً این اشکال بزرگ شاهنشاه ما برای رفع این مشکلات است و برای تنظیم کردن وضع آبیاری از این بی عدالتی و این گرفتاری های فنی که از طریق علمی و از طریق این که فکر اصلاح باشد نه اینکه فکر اشکال تراشی از این راهها اشکالات را برطرف کنند (احسنت، احسنت).

رئیس - بنده لازم میدانم در جواب بیانات آقای دکتر اسفندیار بگائیکی عرض کنم که هیچ عجاه ای در گذاردن این لایحه نیست پیشنهادهات بین شورین را نمایندگان محترم مرحمت بفرمایند بقیه تا کمال دقت لایحه رسیدگی خواهد شد (صحیح است).

۱- تقدیم یک فقره لایحه بوسیله آقای وزیر کشور

رئیس - آقای مهندس انصاری فرمایشی دارم بفرمایند مهندس انصاری (وزیر کشور) - با کسب اجازه از مقام محترم ریاست به استحضار خطاظر نمایندگان محترم مجلس شورای ملی میرسانم:

بهر خردمند و دوراندیش ملت ایران شاهنشاه زبهر در مراسم افتتاح مجلسین ضمن اعلام نوسازی کشور بعنوان اصل دوم از اصول تکمیلی انقلاب ملی چنین بیان فرمودند « دومین اصلی که باید به اصول انقلاب ما افزوده شود نوسازی کشور در تمام مظاهر زندگی آن چه در شهرها و چه در روستاهاست - کمال مطلوب ما در این مورد اینست که زندگی جدیدی برای نسل جوان و نسلهای ایرانی ایجاد و تأمین شود که از هر حیث باشند اجتماعی ملت ایران به آن روح و مفهوم ملی که ما برای حیثیت و شایستگی ایرانی قائل هستیم و امکانات ثروت خدا داد این مملکت و نیروی کامل کار فراوان متناسب داشته باشد برای نیل بدین هدف رسید تمام نیروها و امکانات مادی و معنوی اجتماع ما در همان روح تحریک و جهش انقلابی که لازمه اصلی تحقق چنین هدفی است پیکار افتد و هیچ قسمت از استعدادها در کشور بی حاصل نماند»

بدهی است برای اجراء و بشمار رسانیدن این اصل مهم انقلاب باید از تمام نیروها و امکانات حداکثر استفاده بعمل آید و کلیه افرادی که از ثمرات این برنامه استفاده میکنند هر کس سهم خود در فراهم آوردن وسائل آن سهم و شریک شوند.

از معانیهای ارزنده اینکه انقلاب ملی کشور و ملت ایران ارزانی داشته و شهرها و روستاهای کشور را در مسیر توسعه سریع و روزافزون قرار داده و هر روز گام تازه ای در راه عمران شهرها و توسعه روستاها برداشته میشود و هدف اینست که عموم مردم ایران چه در شهرها و چه در روستاها در محیطی سالم و متناسب با زندگی یک ملت مترقی و پیشرو زندگی نمایند (صحیح است) و بدهی است شهردارها و مؤسساتیکه مسئول انجام این خدمات هستند باید با داشتن تجهیزات و امکانات لازم بدین نیازمندیها پاسخ گویند و آنچه آنکه شایسته و لازمه اصول انقلاب ملی است در راه نیل به هدف گامهای سریع و اساسی بردارند و در این راه هیچ عاملی نباید مانع و رادع کار آنها باشد و موجبات تأخیر در وصول به هدف را فراهم نیازد.

با توجه باین اصول لایحه نوسازی و عمران شهری در (۳۰) ماده و (۲۷) تبصره تنظیم گردیده که جهت تصویب تقدیم میشود (احسنت).

در این لایحه برای تأمین هزینه نوسازی و عمران شهرها و احداث و توسعه معابر شهردارهای مسئول قانوناً مکلف شده اند که از کلیه اراضی و ابنیه و مستحدثات واقع در محدوده شهر عوارض عادلانه ای وضع و دریافت نمایند و عوائد حاصله را بمصرف نوسازی و عمران برسانند و از این طریق محیط بهتری برای زندگی عموم افراد شهر نشین تهیه کنند این روش منطبق با اصل عدالت اجتماعی و عادلانه ترین راه برای تأمین نیازمندیهای شهری است زیرا کسانی که از ثروت و رفاه بیشتر برخوردارند در توسعه و عمران شهرها سهم بیشتری میبرند و از نتیجه آن نیز بهره بیشتر نصیب آنان میشود.

در این لایحه مواردی پیش بینی شده که شهردارها از تمهیدات و اختیارات لازم برای تملک اراضی جهت نو سازی و مراقبت در رشد موزون و متناسب شهرها و نظارت

بر طرز استفاده از اراضی واقع در محدوده شهر و حریم آن و امداد کردن مالکین بر عایت مقررات منطقه بندی شهر و تعیین تعداد طبقات و ارتفاع و ناماسازی و کیفیت ساختمانهای شهری برخوردار باشند و بتوانند توسعه شهر ها را بر اساس صحیح و منطبق با نیازمندیهای عمومی استوار سازند و در اجرای اصل یازدهم انقلاب ملی بنحو شایسته توفیق حاصل نمایند.

بدیهی است بموازات تصویب لایحه و اجرای قانون وزارت کشور نیز در سازمان شهر دارها تجدید نظر اساسی بعمل خواهد آمد (احسنت) تا شهر دارها با داشتن تشکیلات صحیح و استفاده از وجود عناصر کارداران و فعال شایستگی و توانائی کافی برای شمر رسانیدن این اصل مهم انقلابی را پیدا کنند.

شک نیست که نمایندگان محترم که برگزیده ملت ایران بوده و هدفی جز بشمر رسانیدن منشور مقدس انقلاب سفید و اجرای نیات مبارک شاهنشاه آریامهر ندارند در تصویب سریع لایحه پیشنهادی که در اجرای یکی از مهمترین اصول انقلاب تهیه گردیده است توجه لازم را مبذول خواهند فرمود تا در اسرع وقت بتوانند در اجرای این برنامه که باعث تأمین رفاه و آسایش بیشتری برای مردم خواهد بود قدمهای سریعی برداشت (احسنت).

رئیس - به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۷- ادامه مذاکره در کلیات گزارش شورای اول کمیسیون آب و برق راجع به ملی شدن آب و نحوه اجرای آن

رئیس - ادامه بحث در کلیات لایحه ملی شدن آب و نحوه اجرای آن مطرح است آقای مهندس فروهر فرمائید **مهندس فروهر** - راجع به اهمیت ملی شدن آب که منطبق با اصل دهم انقلاب شاه و مردم است هیچ تردیدی نیست و همه نمایندگان محترم اتفاق نظر دارند که يك چنین لایحه‌ای که منظور از زیاد آب در کشور و دادن يك نظام و مقررات لازمی تهیه شده است بیستی همه همگامی کنیم بنابراین بنده چو بعنوان موافق با این لایحه

صحبت میکنم میتوانم يك توضیحات مختصری بندهم با تذکر اینکه همکاران محترم راجع به کیفیت قانون و لزوم تکمیل قانون در کمیسیونهای مختلف که مطابق صورتیکه بنده میبینم به هشت کمیسیون رفته بنده وارد این بحث نمیشوم کمیسیونها تشکیل میشود مقام ریاست میفرمایند عجله‌ای در این کار نیست البته عجله‌ای نیست بمنظور تکمیل کردن لایحه و الا چندین سال است که لزوم چنین لایحه‌ای احساس میشود قوانین ما راجع بمنابع آب بکلی غیر کافی و وافی بمقصود بود و از آنها بی نیاز میشویم توضیحات دیگری که بنده بعنوان تأیید و موافقت میتوانم عرض کنم این است که آبادی در این کشور و از دیاد نفوس منوط است در آخرین حد بتولید آب در این کشور ما همیشه زمین بیشتر از آب داشته‌ایم در قسمت شیرین کردن آب در باها و در نچه‌ها و استفاده از ابرها بنده وارد نمیشوم ولی همین آبهای تحت الارضی موجودی مملکت را اگر تحت يك نظام بیاوریم که بنده یقین دارم با این قانون وزارت آب و برق که برای این منظور تشکیل شده به این هدف خواهیم رسید به این دلیل بنده تأیید میکنم مطلب دوم موضوع مدیریت است در سازمانها تمام همکاران محترم راجع نه امکانات مختلفی که در این قانون بعنوان خطر به آن اشاره فرمودند توضیح دادند که دیکتاتوری ممکن است بشود با بعضی پروانه‌ها بطور ناصحیح صادر شده باشد و يك مطلبی را که تذکر فرمودند این است - که تماس مردم با مأمورین و بنحوق العاده زیادی افزایش پیدا میکند چون در تمام این موارد کار فنی است مأمورین باید بیایند با مردم تماس پیدا کنند سابقه و گذشته در این کشور نشان میدهد که مردم از دیدن مأمورین خوشی ندارند و این قسمت از قسمت حساسی است که منطبق با اصل دوازدهم انقلاب یعنی تجدید نظر در سازمانهای اداری هم هست در اینجا يك سابقه‌ای گواهی میدهد که میشود مدیریت را بهتر کرد تماس مأمورین مردم را بیشتر تحت کنترل قرار داد که نظر قانون گذار و نظر مملکتی در این قسمت منظور نمیشود که وضع آبیاری هم تأمین بشود بدون اینکه تماسها يك اشکالات زیاد تولید نکند با احیاناً منجر به نقصانی در تولیدات و غیره نشود يك سازمان آبی در تهران تشکیل

شد الان ۱۶ سال را بیشتر از عمرش میگذرد و مطابق اطلاع خیلی دقیقی که بنده دارم الان متجاوز از ۲۵۰ هزار آبرونه در این شهر استفاده میکنند هر کدام از این افراد و اشخاص دارای پرونده‌ای هستند شامل مشخصات مستقل و غیره و حتی شهرداری تهران بمنظور بعضی اصلاحات شهری بنده شنیده مراجعه میکنند به بایگانی سازمان آب چون نقشه‌ها و مطالعاتی که جمع کرده‌اند تکمیل بوده است یا نسبت بدستگهای دیگر بهتر بوده است بنابراین همین دستگاه مشغول پیاده کردن این قانون میشود ما هر چه این قانون زودت کنیم و بقیناً همکاران محترم اینکار را خواهند کرد پیاده کردن این قانون از طرف وزارت آب و برق یکی از قسمت‌های مهم اینکار خواهد بود و بنده توجه مسئولین وزارت آب و برق را جلب میکنم همانطور که در واحدهای مختلف که بنده سازمان آب را اسم بردم و دیگران اسم نمی‌نرم موفقیت‌هایی پیدا کرده‌اند و تجربه زیادی اندوخته‌اند این را تمام و کمال در اجرای این قانون نگار بپرید یعنی با فکرتو و وسیله‌نو که از آن افکار قدیمی منسوخ و صف آرائی مردم و کارمند دولت که شاخص آن بوده است بکلی اجتناب کنند بعنوان راهنما و کمک و در عین حال مجری و کنترل کننده در این کشور پهنای ما حاضر شوند این کار را به انجام رسانند من فکر میکنم با تجربیاتی که آقایان دارند و چون همکارهایی با هم داشتیم فکر میکنم این مطلب امکان پذیر باشد استدعا میکنم در پاسخی که قطعاً خواهند فرمود يك تعهدی که خودشان مناسب با این قانون میدانند در اینجا فرمایند که واقعاً معلوم بشود آن سیستم صف آرائی با اعمال دیکتاتوری که گفته شد و تمام روی کمال حساسیت و منظور این است که ما يك قانون خوب برای رسیدن يك هدف خوبی داشته باشیم ابراز شد و دلسوزی همکاران محترم را در برداشت این مطلب ذکر اینجا تأیید شود که ما بتوانیم این تجربه و وسیله و قدرت و اختیارات را در دست دستگاه نگذاریم که صلاحیت دارد راجع به موضوع فنی هم که آقای دکتر یگانگی فرمودند بنده بعنوان عرض کنم اقداماتی در این زمینه شده است یکی از که بنده خبر دارم از چهار سال قبل بوسیله انجمن فنی

ایران و فرانسه با همکاری سازمان برنامه از بسك طرف راجع به تأمین اعتبار و جلب متخصصین خارجی از فرانسه يك انستیتوی هیدروژئولوژی تأسیس شده و این انستیتو بمنظور این است که مهندسين هیدروژئولوژی را که آقای دکتر یگانگی قطعاً منظورشان بوده است تربیت شوند و تا بحال که بنده بحضورتان عرض میکنم دو دوره از مهندسين هیدروژئولوژی فارغ التحصیل شده‌اند و دوره سوم دارند تحصیلاتشان را تمام میکنند البته مجلس را دانشگاه باید تأمین کند که اعتبار تحصیلات آنها رسمیت پیدا کند و این يك کوششی بوده است که از يك طرف شده است و این مال آن است که احتیاجاتشان را خود دستگاه بهتر میتواند معلوم کند و برای ده هزار شغلی جدید که نخست وزیر وعده فرمودند به تحصیل کرده‌های داخل و خارج کشور داده شود (عباس میرزائی - يك میلیون شغل) صحیح میفرمائید اینکه بنده عرض میکنم مشاغل دانشگاهی است و يك میلیون کار را اجتناب عالی میفرمائید که جلب اطمینان بشود از دانشجویانی که در خارج هستند و بدانند در این مملکت بعد از مراجعتشان دولت برای آنها شغلی در نظر گرفته است البته بعد از آن يك میلیون را انشاء الله در سنوات بعد بیشتر میکنیم که تمام افراد ملت نجیب ایران بفرخور استعدادهای خود کار داشته باشند بنابراین بنده استدعا میکنم موازی با این قانون وزارت آب و برق احتیاجات فنی خودش را مطالعه کند و پیاده کند و آنرا اعلام بکند که شاید یکمده شاگردان و دانشجویان بروند تحصیلات دوره تخصصی خودشان را در همین رشته‌های هیدروژئولوژی ببینند تا بعداً بورسی تهیه کنند که بروند و ببینند و تعهدی فرمایند که اینها را استخدام کنند این نواقص لایحه را همه دست بدست هم داده بر طرف کنیم عراض من این بود که همان اول این نگرانیها و این سوء تفاهمها بر طرف بشود و بنحوی این مورد پیاده شود که مأمورین بصورت مری و همکار و برادر بروند در تمام قسمتها، شما آمار بیاورید کرج، بیاوران و غیره بنده اسم نمی‌نرم در تمام نقاط کشور، تولیداتش قدر بوده و ما اقدام کرده‌ایم و بیشتر شده تا همه ما خوشحال بشویم که در راه صحیح منوبات

شاهنشاه آریامهر آنرا پیاده کرده بودم و توانسته ام به آبادی کشورمان کمک کنیم (احسنت).

رئیس - آقای مهندس بهودی بفرمائید

نامعی - جنابعالی مخالفید با موافق؟

دکتر مهندس بهودی - بنده محققاً مخالفم ، عرض کنم جناب آقای وزیر هم حزب بهای حضرتعالی و طبقه ما را خیلی سبک کردند و البته فلسفه جدیدی که جناب آقای سر تپ پور انشاء فرمودند مورد قبول فراسیون ما که نیست یعنی ما چند نفری که در اینجا نماینده حزب مردم هستیم و فراسیون حزب مردم را تشکیل میدهم محققاً تصمیمات خودمان را یکجا میگیریم و هر نفرمان نماینده ۳۱ نفر بقیه هستند و تعجب کردم که جنابعالی بجز طرف از طرف فراسیون صاحب فرمودید بدیهی است فراسیون اکثریت میتواند هر تصمیمی که بخواهد بگیرد البته جناب آقای نخست وزیر با جدیدی را در مملکت باز کرده اند و آن انتقاد از قوه مجریه است ، رئیس قوه مجریه انتقاد از قوه مجریه را شروع فرمودند چون نخست وزیر مملکت را سرور همه بودند حق داشتند در کشور انقلاب بآزادی دیدیم که خیر جناب وزیران استادتر از جناب نخست وزیر از دستگاههای خودشان انتقاد میکنند من باب مثال جناب آقای مهندس انصاری که همین چند دقیقه قبل لایحه نوسازی را با این احسنت ، احسنت ها و صحیح است ها تقدیم مجلس فرمودند آنچنان مأمورین شهرداری را معرفی کردند به مملکت ، که اگر من بجای ایشان بودم و بهر عنوان با مأمورین شهرداری مجبور بودم کار کنم یک روز ادامه کار نمیدادم حالاهم قبل از اینکه آن دستگاهی که ایشان آنچنان توصیف کردند و مورد قبول ما نیست و بنده اعتقاد دارم کارمندان شهرداری مانند بقیه کارمندان افراد صحیح و خدمتگرازی هستند حق این بود که اول دستگاههای زبردست خود را اصلاح کنند بعد لایحه نوسازی را تقدیم میگردند البته تصور میفرمایند که ممکن است مردم فراموش باشند و اینی اینطور نیست مردم هیچوقت بیانات مدیران مملکت را فراموش نمیکنند و

اما لایحه ای که امروز در بحث مجلس شورای ملی است فرمان شاهنشاه آریامهر بعنوان اصل دهم اعلام شده است ما که اعتماد و ابرمان و اعتقاد داریم آنچه که شاهنشاه آریامهر میفرمایند انعکاسی است از خواسته های مردم این سرزمین (روحانی - این عقیده همه مردم است) عرض کردم همه مردم خیلی خوشوقت هستیم که جناب آقای روحانی فرمودند همه ما این عقیده را داریم همه ملت ایران این عقیده را دارند و باید دنیا بداند که آنچه شاهنشاه ایران میفرمایند انعکاسی است از خواسته ملت بعلمت سنی که موجود است بعلمت نوع حکومتی که ما داریم (صحیح است) بنابراین آنچه که ایشان فرمودند وظیفه ملی من حکم میکند که در تأییدش قدم بردارم غیر از وظیفه ملی حزب مردم در اردیبهشت ماه ۱۳۴۶ سمیناری داشت که برنامه اقتصاد روستائی و کشاورزی خودش را مطرح کرده بود در ماده دوم قطعنامه این سمینار اینطور نوشته شده که بنده بعرض سروران ارجمندم میرسانم «سمینار روستائی حزب مردم کتاب انقلاب سفید شاهنشاه آریامهر را راهنمای سعادت ملت ایران میداند و تعلیم آنرا در تمام خوزه های روستائی حزب مؤکداً خواستار است و نویسد صدور همین فرمان شاهنشاه را مبنی بر ملی شدن منابع آن کشور مژده ای تازه و حیات بخش برای طبقه کشاورز میشناسد» بنابراین وظیفه ملی و وظیفه حزبی من حکم میکند که از لایحه ملی شدن آب دفاع کنم البته مدافع اصل ملی شدن آب هستم ولی مدافع این لایحه جناب آقای وزیر متأسفانه نمیتوانم باشم ، این لایحه از دو قسم کاملاً مجزا تشکیل شده است یکی همان موادی است که برای حفظ و حراست آبهای زیر زمینی در دوره گذشت چندین جلسه وقت مجلس شورای ملی را گرفت و تصویب فرمودید همان را با چند عبارت دیگر و قدری شدیدتر بنام قانون ملی شدن آورده اند و قسمت دیگر که اصل ملی شدن را حکایت میکند و در چند ماده معلوم در داخل مواد قانون حفظ و حراستی است که بموجب یکی از مواد این قانون لغو آن را خواستار شده اند بنابراین چیز تازه ای نیامده است چیزی بوده شدیدترش کرده اند

در جهت فشار و در مضیقه قرار دادن مردم که جناب دکتر یگانگی فرمودند من از جناب آقای وزیر میپرسم شما که فرد مسلحی را بالای سربک کشاورز میفرستید که اگر خطائی کرد تنبیه ببیند اگر آن مأمور شما خطائی کرد آیا ماده ای پیش بینی کرده اند که شدیداً تنبیه بشود (مهندس سدی سمیع - لایحه را مطالعه بفرمائید) این لایحه همانطور که اگر لاقص فرصت خواندنش را نداشتید در اینجا گوش کردید از کمیسیونهای آب و برق - کشاورزی - اصلاحات ارضی - برنامه - بهداشتی - کشور - دارائی - راه - داد - گسترده یعنی از ۸ کمیسیون گذشته هر کمیسیون ۱۸ نفر هستند یعنی ۱۴۴ نفر ، قاعدتاً ۱۴۴ نفر باید آنرا دیده باشند ما که ۱۴۴ نفر نیستیم آن گروه دیگر پارلمانی هم نفر بیشتر نیستند بنابراین ۱۴۴ نفر همانهایی بودند که اینجا انتقاد کردند و چرا در کمیسیون انتقاد نکردند سندی میکنم بدفتر حضور و غیاب کمیسیونها مراجعه شود جناب آقای ریاست معظم مجلس شورای ملی نویسد دادند که فرصت کافیست که پیشنهاد های بین الشوریین تقدیم شود چون لوایح بزرگی در کار مجلس هست مثل لایحه شرابی برنامه چهارم و لایحه بودجه بدیهی است فرصت کافی هست و این لایحه ایست که در رشد اقتصاد کشاورزی بسیار مؤثر است خیال نکنید که اعضای محترم کمیسیون آب و برق که منمهم بعنوان کوچکترین فرد آن کمیسیون در اینجا حاضر میشدم نمیدانستم که این لایحه باشد اقتصاد کشاورزی مملکت سروکار دارد خیلی خوب میدانستند نمایندگان دولت هم این موضوع را میدانستند و نا آنجائی که توانسته اند در اصلاحش کوشش کرده اند ولی کافی و وافی نیست این لایحه نیات رهبر حزبند مملکت را اجرا نمیکند (صحیح است) در شور و مزاجش الله فرصت خواهد شد که یکایک معايبش بعرض مجلس شورای ملی برسد ولی من از این فرصت استفاده میکنم و از تمام صاحب نظران تقاضا میکنم نظریات خودشان را بفرستند و محقق بدانند تا آنجائی که این نظریات در سعادت ملت و بالابردن رشد اقتصادی کشاورزی مملکت مؤثر است در لایحه گنجانیده خواهد شد زیرا نه نمایندگان شریعت نمایندگان اقلیت هیچکدامشان راهی جز راه سعادت

ملت ایران نمیتوانند طی کنند (صحیح است - احسنت).

رئیس - آقای خواجه نوری بفرمائید

خواجه نوری - امروز لایحه بسیار مهمی در دستور بود و در دستور هست که شایسته این همه وقت و مذاکره میباشد و البته آقایان هیچ کدام با اصل ملی شدن آبها در ایران مخالفتی نکردند بلکه راجع بچگونگی تنظیم و تدوین این قانون بیاناتی فرمودند در این قسمت مخصوصاً در موردی که هم مسلمانان من اعضای حزب ایران نوین پیشنهاد دادند یا تذکراتی دادند بارها این مطلب گفته شده است باز هم میگوئیم که نیروی حزب ایران نوین در این است که فکر اعضای خودش را در تمام مراحل چه داخل حزب و چه در مجلس تشویق میکند که شکوفان شود و از تمام تامل نظرها در تمام مراحل برفع مملکت استفاده کند و موقتی که فرمایشات اقلیت را با دقت گوش میکنیم و در مواضعی که حرفهای منطقی میشوند به آن مطالب احترام میگذاریم و بموقع اجرا میگذاریم پس بطریق اولی باید نیات و نظرات هم مسلمانان خودمان در تمام موارد و تقی که منطقی هستند احترام بگذاریم و بموقع اجرا بگذاریم البته جناب مهندس بهودی بنظرشان خیلی عجیب میآید که نخست وزیر از دستگاه خود انتقاد بکنند یا وزیر انتقاد بکنند و این رویه بیشتر در مملکت ما نبود اینهم یکی از شأنهای حزب ما است که ما سعی میکنیم که با دقت اطراف خودمان را نگاه کنیم و اگر اطرافیان خود ما و مجربان دستگاههای خود ما مرتکب اشتباهاتی میشوند هم آنها را راهنمایی میکنیم و هم برای دلجوئی از مردم و غرضخواهی از مردم میگوئیم که فلان مأمور به این علت معزول شده یا فلان خطا را کرده و به این علت اصلاح شده و با این تذکر اصلاحی به او داده شده که مردم بدانند دولت دولت جابری نیست دولتی است که برای ارضاء خاطر آنها برای خدمت به آنها برای اجرای منویات شاهنشاه کمر خدمت بسته و در تمام موارد از تمام ممکنات استفاده میکند و اگر هم خطای را کشف میکند و اشتباهی را کشف بکند از عیان میکند و با کمال شجاعت و شجاعت آن خطای را برکنار کرده و یا اگر

اشتهای مرتکب شده اند سعی میکنند آن اشتباه را مرتفع سازند این هم یکی از افتخارات ما است برای اینکه هیچوقت هیچکس نمیتواند ادعا کند که هیچوقت مرتکب اشتباهی نمیشود ما باید با کمال فروتنی اذعان و اعتراف داشته باشیم که بشر هستیم و ممکن است که اشتباه کنیم و هر گس که راهتمای ما باشد ما از آن ممنون خواهیم بود این کلیاتی بود در مقابل کلیاتی که جناب آقای مهندس بهبودی فرمودند ولیکن میخواستم به اصل مطلب بپردازم برای چه شاهنشاه اصل ملی شدن آبها را یکی از اصول انقلاب اعلام فرمودند؟ ما چه اطلاعاتی در مورد آب در این ممکت داریم؟ و لازم است که اول این را بسنجیم و آنوقت ببینیم که آیا این لایحه برای جوابگوئی به این احتیاجات تهیه شده است یا نه باشد است و اگر نقائصی دارد با کمال دقت آن نقائص را بر طرف کنیم ما میدانیم که دارای يك کشور وسیعی هستیم که بواسطه موقعیت جغرافیائی که دارد متأسفانه دچار فحطی آب است (دکتر عدل - کمبود آب) بلکه کمبود آب است و نمیتواند حداکثر استفاده را از منابع خاکی خود برای امور کشاورزی و حتی صنعتی ببرد ما چه باید بکنیم؟ ما باید اول بسنجیم و ببینیم که چه منابعی داریم از منابع زیر زمینی سطح الارضی و امکانات بارندگی هاو امکان همان ایجاد بارانهای مصنوعی و ببینیم که آیا با نبودن چنین قانونی ما میتوانستیم چنین اعمالی را انجام بدهیم یا نه اول بنده میپردازم به موضوع آبهای سطح الارضی قبل از اینکه این برنامههای سد سازی در این مملکت اجرا بشود خود ما میدانستیم که رودخانههای ما بغیر از عده خیلی کمی که بدزبای مازندران میریزند و کارون، رودخانههای دیگر ما سیلابی بیش نیست اغلب اینها در ایامیکه ما احتیاج به آب داریم خشک هستند (صحیح است) و در مواقع دیگر که احتیاج نداریم مسیر سیلهای عظیم هستند که محصولات ما را تهدید میکنند پس ضرورت داشت که بابت سیاست قطعی و علمی و بایک برنامه منظمی ما بفکر مهار کردن این آبها باشیم که اولاً آنهایکه در فصول غیر ضروری در این درهها جاری هستند مدفون نشوند که در فصولی که مورد ضرورت است از آنها استفاده بشود و

در ضمن جلوگیری از طغیانها و سرکشیهای این آبها بشود تا حال چندسدها ایجاد کردیم و یکی هم تونل کوهرنگ احداث کردیم چه شد که نتوانستیم از این سرمایه گذاری که دولت کرده و قاعدتاً باید بعد از چند سال باردهی داشته باشد که سرمایه بعنوان يك تنخواه گردان برای اینکه کارهایی نظیر این کارها انجام شود چطور شد که ما نتوانستیم در این کارها بمصرف برسانیم چطور شد که نتوانستیم این عمل را انجام بدهیم چندسال از احداث تونل کوهرنگ میگذرد و هنوز دیناری بابت مخارج و سرمایه گذاری کوهرنگ وصول نشده است آیا دلیلی داشت که پول بیزان مملکت و پولیکه بابت مالیات مملکت وصول میشود خرج احداث تونل کوهرنگ شود برفع بکعبه معینی مالک اصفهانی و دیناری از این بابت و از این پولی که خرج شده وصول نشود که این پول برود جای دیگر سد یا تونل دیگری احداث بشود یا در نقاط دیگر که عملی کردیم سرمایه گذاری کردیم به نیت این که سرمایه بر گردد که با این پول جای دیگری سرمایه گذاری بکنیم این سرمایه برفع عده معینی حسد شد یک عده بناه اینکه ما حقا به دو قرن پیش داریم و از سیلابهای آن زمان استفاده میگردیم حالا از آبهای مهار شده میخواهند استفاده بکنند این عدالت نیست اگر صحبت از عدالت میکنید عدالت آنستکه وقتیکه دولت سرمایه گذاری در يك نقطه ای میکند با وسائل قوی و مسلمی با در نظر گرفتن از بدبختی درآمدی که برای صاحبان حق جدید فراهم کرده است پولی وصول کند و این پول را در جای دیگر استفاده کند یکی از اصول این لایحه بوجود آمدن این مقررات و ملی شدن آنها همین است (صحیح است) راجع به همین آبهای سطح الارضی عرض میکنم ما خیلی از رودخانهها داریم که بواسطه عبور از مجراهای شور آب شیرین تبدیل به آب شور میشود باز اگر تدابیری دولت ایجاد کند و این آبهای شور را که الان به کویر ریخته میشوند مهار کنند و در مجراهای صحیح بگذارند و با آن مجراها را اصلاح کنند و به آب شیرین تبدیل کنند بایه مقرراتی باشد که بدولت اجازه بدهد که این آبها بفرزین بفروشد و با این پول کار دیگری را برنامه ریزی کند و همینطور این پولها در جاه و بیل برفع عده معینی نرود بالاخره

باید این کار بوسیله صحیح و علمی انجام گیرد و پولش را از اشخاص استفاده کنند بگردند راجع به حفر چاهها حفر چاه عمیق در ایران متداول شده است و یکی از بیش کوههای این امر هم جناب آقای دکتر اسفندیار یگانگی هستند برای خود بنده دو حلقه چاه حفر فرمودند و من یکی از مشربیهای خوب ایشان هستم و فقط میدانم برای بنده خوب کار انجام دادند ولیکن باید عرض کنم جناب آقای دکتر یگانگی اگر قرار باشد بی نظم و نسق باشد اگر حفری برای حفظ آب زیر زمینی در مناطق مختلف این مملکت قائل نشوند اشخاصی مانند بنده که قبال گرفته اند چه حفر کرده اند و مقدم بوده اند در این امر دچار اشکال میشوند برای اینکه چاههای نزدیک بهم مرتباً حفر خواهد شد (دکتر عدل - حریماً باید داشته باشد) سطح آب با این خواهد رفت و وقتی سطح آب با این برود تمام سرمایه گذاری که شده است از لحاظ حفر چاه تلمبه گذاری و موتور و غیره باید تجدید بشود اگر چاهی امروز سطح آبش در ۷۰ متری باشد باید تلمبه را در ۷۰ متری قرار بدهند برای اینکه آب استخراج بشود اگر تعداد چاهها به يك میزان غیر قابل قبولی در آن ناحیه حفر بشود سطح آب برود به ۹۰ متر مکش آب باید سطحش را به ۱۵۰ متر بزنند و باید دوباره حفاری شروع بشود تلمبه ها همه آهن پاره میشود و تمام آن موتورهای دیزلی را که مردم بیچاره خریدند باید به انبار بریزند و در سال کشاورزی ایرانی خرج نشود و تبدیل به دلار بشود و آهن تازه وارد کنیم آیا این کار صحیح است آیا نباید يك دستگاهی باشد که گوید در این ناحیه هر کس میخواهد چاه بزند باید اجازه بگیرد از لحاظ هیدروژئولوژی من مطالعه میکنم به بینم چند آب وارد سطح تحت الارضی این ناحیه میشود که همان اندازه استخراج کنیم از زیر زمین این مشکلات بطریق علمی حل شده است (دکتر یگانگی - این مشکلات بطریق علمی حل شده است و با استعمال اسلحه نمیشود این مشکلات را حل کرد) برای اینکه این مشکلات حل شود باید يك مقامی وجود داشته باشد و اختیارات فنی داشته باشد که این وظیفه خودش را نسبت تمام افرادی که در راه حفر چاه در راه ایجاد قنوات ملایم کرده اند و سرمایه گذاری کرده اند حقوقشان را

يك چنین دستگاهی حفظ کند ما خودمان میدانیم يك قانونی داریم و قانون حریماً چاهها است (راهمند - فراموش نفرمائید که شما بنام مردم صحبت میکنید نه تنها نماینده دولت) بنده باین فرمایش شما مسلماً پاسخ نمیدهم معذوع عرضم بل سخگوی شما خواهد بود (مهندس فروهر - ما فقط برای متافع مردم ایران صحبت میکنیم) بنده عرض میکنم که اگر شما میخواهید متافع مردم را حفظ بکنید اگر میخواهید تأمین بیمه ای را که جناب آقای دکتر اسفندیار یگانگی میفرمایند بکشاورزان بدهید حتماً باید يك مؤسسه دولتی خاص بر این امور باشد که قدرت واقعی داشته باشد و نفوذ واقعی داشته باشد تا بتواند چنین وظیفه ای را انجام بدهد در قسمت قنوات داشتم عرض میکردم ما يك قانون کهنه ای داریم که چند ماده بیشتر نیست در قانون مدنی که راجع به رعایت حریماً قنوات نوشته شده است بموجب همان اطلاعات علمی و تکنیکی که امروز برای استفاده از منابع آبهای زیر زمینی بوجود آمده است این مواد محکوم هستند این مواد قابل اجرا نیستند جناب دکتر یگانگی خودتان بهتر میدانید که مادیکر نمیتوانیم بصورت سابق به حفر قنوات حمایت بکنیم و اجازه بدهیم که حد متدلی باشد برای استفاده از منابع زیر زمینی بوسیله چاههای عمیق یا چاههای آرتزین يك مطلب بزرگی است چندین سال است که حفر چاههای آرتزین در مناطق شمالی ایران مرسوم شده است چاهها میکنند بخيال خودخواهی خودشان که اگر من سر این چاه شیر بگذارم ممکن است که جلوی جریان آب گرفته بشود در تمام چهار فصل سال در مواقعی که احتیاج به آب ندارند این آب سیلابی دارد و همینطور ادامه دارد تا وقتیکه خشک شود چقدر چاه آرتزین در شمال به این ترتیب بوجود آمد و خشک شد و چقدر از منابع آب زیر زمینی کیلان و مازندران از بین رفت همه جاری شد و زمینها را تبدیل به باتلاق کرد اگر از ابتدا نظامی بود همانطور که در این قانون پیش بینی شده که بوی هر چاه آرتزین شیری باشد و فقط در فصولی که احتیاج به آب دارند شیر را باز کنند این بلاسر راز عین شمال نمیآید و حالا موقع آن است که ناظر این عمل

باشند که هر وقت چاهی حفر میشود این مقررات را رعایت کنند مطالب گفتنی زیاد است راجع به مشکلاتیکه در امور آبیاری در این مملکت بود ما اشخاصی را میشناسم که از قدرتهای حکومتی خودشان در ادوار گذشته از قدرتهای محلیشان در ادوار گذشته رفته اند. يك چشمه خداداد را رودخانه متعلق بملک را صاحب شده اند و آب این رودخانه را با قطره قطره به مردم میفرستند و هنوز هم میفرستند آیا نباید قانونی باشد که بگوید همانطور که اصلاحات ارضی کردید باید جوی اینگونه تجاوزها را هم بگیرد و جلوی این گونه اشخاصی را که رفته اند و بدون اینکه در بنیاد خرج کرده باشند رودخانهها را صاحب شده اند بگیرد و این امر در این قانون مستتر است (دکتر فرور - کسی با این قانون مخالف نبود) بنده دارم مطالبی را که در این قانون مستتر است عرض میکنم جناب آقای مهندس بهبودی فرمودند که در این قانون هیچ مطلب تازه ای وجود ندارد و من دارم مطالب تازه را عرض میکنم بهتر از همه درباره استفاده از آب در ایران آن طرز استفاده صحیح و مفید است، خیلی اشخاص ممکن است هوس کنند که يك قناتی یا رودخانه ای اگر در اختیار دارند برای نمایش ایجاد آب نما در مملکت خودشان بگردش بپردازند و استفاده فنی نمیکنند و احیاناً هم يك با تالاق ایجاد میکنند که چند تا مرغابی هم در آن با تالاق شنا کنند، اما اگر از این آب میشود استفاده کرد و حد اقل بهره برداری را برای زراعت کرد نباید قانونی باشد که جلوی این فتنن را بگیرد؟ ناعدهای که میخواهند کوجه فرنگی و سیب زمینی بعمل بیاورند این کار را انجام بدهند (احسنت) اینها مطالب تازه ای است که در این قانون هست، اگر شما این قانون را بدقت مطالعه بفرمائید ملاحظه خواهید کرد که این مطالب تازه در این قانون هست، مطلب دیگری عرض کنم، ما خودمان گرفتار لبین نهرهای قدیمی پرپیچ و خم هستیم که پاره ای اوقات دو نلک آب را که از چشمه حرکت میکند تا بمقصد برسد در بین راه تلف میشود چه بواسطه تبخیر آب چه بواسطه خراب بودن و ضایع بودن این نهار چون مسیر آنها مستقیم نیست و کج و معوج است و

ساخته نشده، آب نفوذ میکند و مقدار زیادی ثروت ملی ما از این طریق ضایع میشود این قانونی است که ملزم کردم اگر کسی خودش را صاحب آب میدانند، نهرش را بطوری درست کند که این آب که ثروت ملی است تلف نشود، این قانون ملزم میکند هر کشاورزی که با توجه به پیشرفتهای اقتصادی و فنی که در این مملکت رخ خواهد داد از آخرین وسایل تکنیک استفاده کند برای اینکه آب کمتر بهد برود یعنی وسایل آبیاری مصنوعی فراهم کنند انشاء الله یعنی وسائل اولیه کشی متحرک فراهم کنند (بکنفر از نمایندگان - باران مصنوعی) باران مصنوعی را به عقیده من غلط مصرف کرده اند در ایران، باران مصنوعی آن بارانی است که از ابرها ایجاد میکنند ما باید در این مورد آبیاری ایران با آبیاری افشان را بکار ببریم، اصطلاحات را باید هر کدام در معنی واقعی خودشان بکار ببریم (صحیح است) وقتی که يك چنین الزاماتی برای مالکین فراهم شد البته دولت یا وزارت آب و برق دشمن مردم نیست که يك مرتبه برای تمام مردم این مملکت اعلان کند که باید همه شما وسایل آبیاری ایران یا افشان فراهم کنید امکانات و مقتضیات هر محل و بازار فروش کالای هر محل را در نظر بگیرید و با در نظر گرفتن این موجبات نسخهای برای علاج درد ما می نویسد، اگر ما در اطراف تهران میبینیم که کشاورز میتواند با تولید موادی از قبیل سبزه و تره بهار بعد اعلای درآمد برسد در چنین جائی میتوان اورا مجبور کرد که آبیاری افشان بکنند ولی این کار را در سیستان و بلوچستان نمیشود کرد، این را البته وزارت آب و برق و مأمورین مربوط توجه به این نکات خواهند داشت بنده میخواستم يك مطلب دیگری که نشان میدهد این لایحه چقدر ضرورت دارد و آن این است که يك نظر کلی در طرز بهره برداری از آنها باید فراهم شود، ما این کوههای خودمان که نگاه میکنیم میبینیم که دره ای هست، دره های با عمق زیاد یا عمق کم که هر کدام این دره ها با ایجاد چند پلکه دیوار سنگی میتوانند به نفع خودشان مخزنهایی بسازند برای اینکه آب را به عقب زمین هدایت کنند، جائی که اجازه بدهند سیلان آب

کند و این نوع بندها را با پول کم و با تکنیک خیلی آسان در تمام این مملکت میشود ایجاد کرد که با این ترتیب يك انز کسیون مصنوعی میشود بزمین کرد که آبهای برای قنوت و چاههای عمیق فراهم شود و این مطلب در این قانون پیش بینی شده و وزارت آب و برق را مأمور کرده که اینگونه اعمال را انجام بدهد پس چرا ما مأمور خوبها باشیم و چرا باید فقط نقاط ضعف را بر ملا بکنیم و محسنات کار را نگوئیم، برنامه ای که در پیش داریم بیان کنیم و وقتی که این برنامه بیان شد متوجه میشویم که اگر اصلاحاتی این لایحه دارد درجه جهاتی این اصلاحات باید انجام بپذیرد جناب آقای پزشکپور راجع به تعریف ستر رودخانهها توضیح دادند و فرمودند که برای ایجاد امنیت حقوقی برای مردم، دولت ملزم باشد که در يك مدت معین محدوده تمام رودخانه های مملکت را همانطوریکه اصلاً این موضوع که ما بیاثیم بنویسیم در طرف دوسال یا سه سال یا ده سال وزارت آب و برق چنین وظیفهای را انجام بدهد تصور قضائیش را شما نکنید که چقدر مسیر رودخانه در این مملکت داریم و چقدر نقشه برداری باید بشود و چقدر مطالعه بشود تا مسیر هر يك از این رودخانهها تعیین بشود ولی يك مطلب هست که ضرورت اینکه وزارت آب و برق در مسیر رودخانهها نظارت داشته باشد نشان میدهد، بنده از همین حوزه انتخابیه خودم مثال میزنم، این رودخانه جاجرود که سرچشمه ای از ارتفاعات در بنند سر است و سه سد فرحناز می ریزد و بواسطه اینکه نقطه ای است بیلابافی و خوش آب و هوا اغلب اشخاص نهرش در فصل تابستان و پائیز تشریف میآورند در اینجا چشمه آبی را کنار رودخانه ای می بینند درخت گردویی میسازند و میسازند و میگویند چه جای خوش آب و هوایی است، میرند آنجا را میخرند به خیال اینکه در آن يك باغ بیلابافی بوجود بیاورند، این اشتباهات را اهالی محل کمتر برنک میشوند برای اینکه خودشان میدانند که بخصوص چندین بار این منطقه را سیل برده و اهالی محل بهتر میدانند که در چه نقاطی بهمین سرازیر میشود و در چه نقاطی سیل باید این اشتباهات را روستائیان نمیکند این اشتباهات

را اغلب مردم شهری میکنند که میروند و قطعه زمینی میخرند و بعد آن زمین را بر گردان میکنند، ساختمان میکنند، چندین صد هزار تومان پول خرج میکنند و بدتر از همه يك دیوار سنگی هم میکشند جلوی رودخانه و جلوی جریان آب را میگیرند بکنفر دیگر هم آنطرف تر میروند و این کار را میکنند و در نتیجه بستر طبیعی رودخانه محدود میشود به چند متر و دوسه تیر چوبی و يك نخسته سنگی که سیل میآورد در این محل قرار میدهد موجب میشود که يك سد موقت بوجود بیاید و موجب میشود که چندین هکتار خانه و آبادی مردم زیر آب برود، و این مطلب را بنده هر سال بهار در حوزه انتخابیه خودم ناظر هستم که که باید بروم و تسلیت بگویم يك عده ای که خسارت دیده اند و چند صد هزار تومان دارائیشان زیر سیل و آب رفته و گناهکار اصلی همان اشخاص هستند که روی بی اطلاعی میآیند و در این بستر رودخانه مستحذاتانی ایجاد میکنند میخواهم به بینم اگر قرار باشد که وزارت آب و برق با هر دستگاه دیگری نظارت بر این امر نداشته باشد و راجع به محدوده رودخانهها جواز صادر نکند چه کسی میآید جلوی این خرابکاریها را و جلوی این تضییعات را بگیرد آخر ما باید اقلانه فکر کنیم باید در درها راه بیسیم و راه علاجش را پیدا کنیم.

رئیس - آقای خواجه نوری وقت جنابعالی تمام شد.

خواجه نوری - بنده دوسه دقیقه بیشتر صحبت نمیکم و عرض دیگری ندارم چون گفتند چیز تازه ای در این لایحه هست بعرض برسانم اما راجع به پیشنهادها همانطور که جناب آقای سرتیپ پور و سایر هم مسلکان بنده فرمودند باز هم مجال داریم ولیکن واقع بین باشیم و به بینیم این دستگاهی را که ما مأمور این وظایف بزرگه میکنیم چه وظایف سنگینی دارد و به تناسب این وظایف برایش اختیارات قائل شویم البته من مسلم میدانم که آقای وزیر آب و برق فعلی رسا و ذرازی آب و برق آینه بفر این نیستند که برای حفاظت این نهرها مسلسل سنگین بافتنگ بکار برند (دکتر عدل - انگولک نکنند) اما باید يك مأمور مقتدری باشد که در مقابل تعدی يك گروهی بتواند ایستادگی کند

وقدرت حاکمه برای حفظ منافع عمومی بکاربرد این است که بنده بهمین مختصر خاتمه میدهم و استدعا میکنم همانطور که جناب آقای رئیس مجلس هم تذکر دادند پیشنهادها را التفات کنید در شور دوم هم بنا دقت مطالعه خواهد شد ولیکن باز هم عرض میکنم پیشنهادات را درجهتی بدهند که قانون نسخ نشود قانون قدرت اجرایی داشته باشد و بتواند يك وزارت آب و برق مقتدری این وظایف سنگین را بعهده بگیرد و بموقع اجرا بگذارد (احسنت).

رئیس - آقای رامید بفرمائید.

رامید - فرمایشات رهبر محترم اکثریت بی اختیار مرا بیاد باغچه قشنگ گلندوک ایشان انداخت (خواجہ نوری - ولی در مسیر رودخانه نیست آب هم نمیردش) به سبب آن آبها، آن فوارهها و مرغابیها و چمنزارها نه من و نه هیچ فردی حق دارد شمارا متهم بکنند و بسبب اقدامات آبادانی که در حدود قوانین مملکت انجام دادید امروز بیائیم شما انتقاد کنیم هر کس از چشمه‌ای لوله آبی بمحلی کشید هر کس فغانی در این مملکت احداث کرد و هر کس چاهی حفر کرده است تا به امروز طبق قوانین بوده و من در پشت این تریبون تمام اقدامات عمرانی این طبقه را تحسین میکنم و اینها بودند که تا امروز همین

آبادانی مختصری که داریم بوجود آوردند صحیح نیست روی مقضیات زمان بیائیم برای خود شیرینی گذشتگانی را که هیچ نقضی نداشتند متهم کنیم (صحیح است) (بکنفر از نمایندگان - کسی چنین کاری نکرده) اصل ملی شدن آب مورد تأیید بنده و همه نمایندگان محترم است (صحیح است) اصل ملی شدن آب يك اصل مترقی است که باز یکی از انعکسات نبوغ رهبر ملت ایران است (صحیح است) اصل ملی شدن آب اگر درست انجام شود و وسیله قدرت نمائی جدید از طرف مأمورین دولت نسبت بمردم نگردد و واقعا باعث رفاه مردم یعنی آنچه که رهبر ملت ایران میخواهد خواهد شد و یکی از مظاهر تمدن ایرانی است که سرمشق سایر ممالک متمدن امروز جهان در آینده باید قرار بگیرد اما با اصل ملی شدن آب که کلی مخالف نیست و این مطلبی است جداگانه و برخلاف انتظار لایحه‌ای که فقط در جهت سلب اختیار مردم و

تمرکز اختیارات بدون مسئولیت مأمورین باشد برای همیشه از طرف من مردود است من تمیذام دولت با اعتقاد این کنگره انقلاب اداری را تشکیل داد با مثل خیلی از مسائل دیگر فقط برای تظاهر بود (مهندس ارفع - دولت برای تظاهر هیچ کاری نمیکند) من نمیتوانم قبول کنم دانشمندی بعنوان شرکت کنندگان در کنگره شرکت کنند و حق مطلب و علت واقعی را تشخیص ندهند جناب مهندس روحانی شما را یکی از وزرای بسا هوش و پرکار و مقتدر میدانم ولی متأسفانه در نحوه اجرای کارها طرز فکرمان در يك جهت نیست من معتقدم هر چه میشود هر چه آن شاهنشاه بزرگ میخواهد برای این مردم است (صحیح است) اگر شما جاده بلورینی هم بسازید ولی در نحوه اجرا مردم را ناراضی کنید بکار شما صحت نمیکند (آفرین) در این انقلاب اداری بهتر بوده مطالبی میگفتید که نتایج آن در لوابیح تقدیمی دولت امروز انعکاس داشت ما چرا رژیم مملکت خودمان را فراموش کرده ایم چرا اصل تفکیک قواییکه شاهنشاه رئیس این قوای سه گانه است فراموش کرده ایم؟ ما چرا فقط تشکیلات مملکت را در جهت قوه اجرایی نگاه میکنیم؟ حق مردم کجاست؟ این وزارت عریض و طویل داد کستری بگر

فقط برای رسیدگی بدعواهای ملکی بود بشکر خداوند با امر اصلاحات ارضی خاتمه پیدا کرد این وزارت عدلیه برای قضاوت بین مردم و کارمند خاطی احتمالی دولت است آقای مهندس روحانی این وزارت عدلیه برای قضاوت آن است که قانونی که اینجا تصویب شده شما درست اجرا میکنید یا خیر؟ نه برای این است که شما لایحه تهیه کنید نماینده محترم اکثریت قبل از اینکه بخواند احسنت بگوید مأمور شما اتفاقاً بد اجرا بکنند و قضاوت آنها باز دست خود شما باشد (آفرین) ما در این لایحه چیز جدیدی پیدا نکردیم نه آقای خواجہ نوری، موضوع پائین رفتن آب چاه و کم شدن آن هیچ در این لایحه اشاره نشده که دولت چه ابتکاری پیدا کرده که آب پائین نرود اگر مطلب در راه حل فقط این بود که اجازه چاههای مجاور بدست دولت است این در قوانین موجود قبلی ما بوده و در قانونی که دوره قبل در همین جا تصویب کردید وجود داشت امروز

در دنیای علم خود مختاری و آن اصطلاح فرمایش جناب آقای نخست وزیر عاشق افکار خودشان دیگر مطرح نشده و تکیه یکی از هم مسلکان من اینجا اظهار کرد که این لایحه از هشت کمیسیون گذشته من خجالت کشیدم تا بگویم به چه خودر کمیسیونها تصویب شده اگر شما قانون را میخواهید برای مردم اجرا کنید باید افکار قابل قبول آن طبقه‌ای که از این قانون استفاده میکنند منعکس باشد نباید نظریات آن طبقه‌ای که بر اثر قانون شما دستشان از تجاوز کوه تاه میگردد مشخصاً در مواد معلوم شده باشد که چگونه از این نظرات جلو گیری شده باید در قوانین شما سطر به سطر در قبال هر جمله اختیار بمأمور دولت مسئولیت آن مأمور تعیین شود (احسنت) آقای مهندس روحانی اختیار بی مسئولیت نمیتوان به کسی داد که بمعاون محترم وزارت آب و برق گفتم شما آمدید در یکی از مواد این قانون گفتید اگر يك نهری بخواهد از جاده‌ای بگذرد باید وزارت راه اجازه بدهد خودتان هم با يك جمله که عبارت آن صحیح نبود معذرتاً در این لایحه بیش بینی کردید گفتید اما وزارت آب و برق این اجازه را نمیتواند بگیرد میدانید چرا آقای قراچورلو؟ (خنده نمایندگان) بسوای اینکه وزیر عریض و معاون محترم خوب میدانند لوابیح وزارت راه هم عین لوابیح ایشان بهیچوجه مسئولیتی برای آن کسی که بشن میزنشسته تعیین نکرده و بهمین جهت ممکن است بکمال طول بکشد تا جواب بدهد به این ترتیب چطور ممکن است کارها را تا حصول جواب معطل گذارد آقای وزیر شما که دهها هزار کارمند و با این تشکیلات وسیع برای جواب گرفتن از وزارتخانه دیگر دولت خودتان ممکن است بکمال معطل باشید آن مردی که امروز با هم داشت خواندن و نوشتن را یاد گرفته در چند سال میتواند جواب بگیرد جناب آقای خواجہ نوری البته اقتدار دولت همین لازمه حکومت است ولی در جهت منافع مردم (صحیح است) نه در جهت میل و هوس بازیهایی بیچون و چری مأمورین ملی می بینم شما قیافه‌تان خندان است این مطلبی را که عرض میکنم مسلماً متأثرتان خواهد کرد دستبدرود ما بدست کی ساخته شد سید محمد رضا شاه ما

بدست کی ساخته شد آری بنا نیت بزرگوارانه شاهنشاه مثل ملی شدن آب ولی ده سال است از ساختن سد سفیدرود میگذرد و هنوز شبکه توزیع آب دستخوش نظر بیات همین مأمورین است و گفتند این سد ظرف ۵۰ سال احتمالاً بر خواهد شد در لوابیح قبلی کدام فرد ملت حق داشت ببرد یا بگوید چرا در ساختن شبکه‌های توزیع آب تسریع نیکردید (یکی از نمایندگان - هیچکس) پیشنهاداتی که تقدیم میشود جناب آقای مهندس روحانی گوش بدهید در ادوار قبل روزی که اختیارات مأمورین شیلات را به پشت این تریبون آوردند وزیر محترم کشاورزی با همین نوع استدلال‌های جناب آقای خواجہ نوری که دولت باید دستش باز باشد اختیار داشته باشد انتداری داشته باشد اوست که قاضی عادل و بی نظر میتواند باشد میدانید چه نتیجه‌ای گرفته همین مأمورین جلو گیری از قاچاق شیلات با قاچاقچیها آنچنان ساخته و در دریا و رودخانه تورهایی انداخته و آنچنان تخم ماهی را بر انداخته که وزیر بعدی شما میاید میگوید بحر خزر ماهیست تمام شد چون در آن قانون کلمه ای از مسئولیت مأمورین کلمه‌ای از اختیار مردم و کلمه ای از قضاوت صحیح درش نبود این وضع را برای سرمایه گرانهای مادر بخزر بوجود آوردند سروران بزرگواران نمایندگان محترم مجلس از صمیم قلب میگویم آن لایحه ای که مسئولیت مأمور در آن تعیین نشده باشد خیانتی است بشاهنشاه (صحیح است) آن لایحه‌ای که حق مردم در آن منظور نشده باشد خیانتی است بمملکت و آن لایحه‌ای که فقط با سلام و صلوات به آن نحوی که ما در کمیسیون شما دیدیم گذراندند با اصل انقلاب منافات دارد همه کار فقط تعارف نمیشود لوابیح قبلی مربوط بوزارت آب و برق را جناب آقای مهندس روحانی کی تهیه کرده بود؟ از روزی که وزارت آب و برق تأسیس شد شما تهیه کردید چندجا در همین کمیسیونها شما یا نمایندگانتان فرمودید که در طول عمل در این مدت متوجه نشدید که این اشکال مواد هست حالا باید اصلاح کنیم البته حق باشماست تجربه انسان را روشن

میکنند ولی چرا نمیخواهید از تجربه دیگران استفاده کنید؟ ملت آن روزی برای این مجلس بیشتر احترام قائل میشود که اعلان شود در فلان روز کمیسیون آب و برق تشکیل میشود هر يك از صاحب نظران همگانی که به نحوی از انحاء در این امر در مصلحت مملکت میتوانند نظر آتی بدهند بنویسند بفرستند یا حاضر بشوند در کمیسیون مجلس توضیح بدهند در کمیسیون مورد توجه قرار بگیرد (صحیح است - احسنت) بسا آن نحوه يك طرفه که در انتخابات کمیسیونها حزب اکثریت هر کس را خواستند در هر کمیسویی گذاشتند امثال من بموارد لوايح طلب بهداشت چه اظهار نظری میتوانم بکنیم ولی اینقدر فو عاقله در ما هست که اگر حرف چهار نفر صاحب نظر را بشنویم بفهمیم کدام در جهت مملکت کمکی در جهت مشخص صحبت میکند آنوقت با توجه به موضوعی که در جهت مملکت گفته شده لوايح را اصلاح میکنیم چون روی سخن زیاد متوجه شما بود (اشاره به آقای مهندس روحانی) باید این توضیح را بدهم که در این مسائل ایراد فقط شما نیست بطور کلی در اینگونه مطالب باید بگویم چون نيك نظر کرد پر خوبش در آن دید « ایراد بخودمان است شما در مقام يك وزیر به احتیاجات و اختیارات ماورین خود برای پیش برد نظراتان فکر میکنید شما باید اختیار بخواهید ولی اگر ما بی چون چرا دادیم آنوقت اصل تفکیک قوا را زیر پا گذاشتیم و با گفتن احسنت برای لایحه ای که هنوز خوانده نشده بعضی صداقت در راه شاهنشاه بزرگ فقط نظائر نشان دادیم (احسنت)

رئیس - آقای دکتر دادفر بفرمائید.

دکتر دادفر - فرمایشات جناب آقای زامبدهمکار گرامی ما بسیار آزدل بر آمده بود ولی بنظر من جای این فرمایشات اگر بعنوان مخالفتی بسا اجرای قوانین و کتیت اجرای قوانین باید مطرح بشود در لایحه بودجه بود در مخالفت کلیات لایحه ملی شدن منابع آب بنظر بنده اظهار نظر کردن که وزارت دادگستری احکامش دیر میشود یا زود میشود تا اندازه ای مثل اینکه ارتباط به موضوع ندارد اما بنده محض روشن شدن مطلب عرض میکنم

قانونی که امروز تهیه شده و با گزارش کمیسیونهای متعدد به مجلس آمده آنطور که لافل من در یکی از کمیسیونها که کمیسیون دادگستری باشد اقتضای بحث و بحث در این قانون را داشتم آنطور هم سرسری نیامده (مهندس صائی) از هیچ کمیسویی سرسری نیامده) هیچ کمیسویی نیامده بنده در آن کمیسویی که شرکت داشتم عرض میکنم ساعت های متوالی حتی بدون اینکه ناهار را بمنزل بروند برای اینکه تعاطی افکار و ارتباط فکری موضوع از بین نرود لافل در بعضی از جلسات ده ساعت می نشستند و در روی یک نامه سه روز در کمیسیون بحث شد (معیری) از ۹ صبح تا ۹ شب طول کشید (بنابر این به این ترتیب نیست که میفرمایند خواننده تصویب کردیم (ارامد) آخر سر هم پیشنهاد دولت را تصویب فرمودید) هیچوقت مسئله اینکه اصول پارلمانی وقتیکه در پارلمان صورت تجزیه اداره میشود با اصول پارلمانی و مقرراتی که سابقاً بود فرق میکند آنچه که مردم باید بدانند این است که کار مجلس اگر در ادوار سابق به قصد نظائر دزیش ترتیب مطرح میشد حالا در کمیسیونها مطرح میشود (صحیح است) حالا در کمیسیونها همه این مطالب روش بحث میشود شاید دو روز قبل بود یک ساعت ۹ بعد از ظهر دعوت کردند برای طرح مسائلی این را هم در روزنامهها نوشتند و ما تظاهر نکردیم فقط بخاطر ایضای وظیفه مقدسی که بر عهده داریم و بخاطر دقت در اصولی که برای ما پیشنهاد میشود هر لایحه ای هر قانونی از طرف دولت یا از طرف نمایندگان اگر پیشنهاد شود در بادی امر ممکن است اشکالات عبارتی، مسائل موادی و ترتیب و ترتب موضوعات داشته باشد شور اول و شور دوم برای همین منظور است که این اشکالات مرتفع بشود اصل اینکه دولت لایحه ای آورده است منابع آب ملی بشود فکر این است این را باید در قالب مواد آورد در قالب موادی دولت لایحه ای داده که در کمیسیون ما به این شکل اخیر در آمده و اگر من لایحه دولت را با شکل اصلاحی مقایسه کنم حالا چون بحث در موله نیست مقایسه نمیکند آنوقت خواهید دید که زبرور شده مضافاً به اینکه در شور اول باید پیشنهادان

مفیدی که داده میشود در کمیسیون بررسی شود و بعد دوباره در مجلس بررسی بشود یا بمجلس تقدیم بشود اما بعد از فراغ از این امر لایحه ملی شدن آب این فکر جدیدی که در لایحه دولت گنجانیده شده عبارت از این است که بعد از این برای آب باید پروانه مصرف مفید است به این معنی بنده حق ندارم ده سنگ بیست سنگ مترمکعب آب رودخانه را بپریم برای خارزارهای خودم سوار کنم که مثلاً مرتعی داشته باشم و این آبیگه ممکن است از آن کارخانه ای بحرکت در بیاید یا شهزی مشروب شود و بکار مفیدی بر گزار بشود این منطقه محروم شود بخاطر اینکه من میگویم حق دارم و این آب مال من است معنی فکر جدیدی که بر اثر الهام از فکر رهبر بزرگ ملت گرفته شده این است که آب از بالای کوه در صورت رودخانه، بصورت دریا و دریاچه آنچه که آب اطلاق میشود مال ملت است ایران است مملکت ما بزرگترین گرفتاریش گرفتاری آب است اگر چنانچه ما بخلاف نظامات مفید و صحیح در مصرف صحیح این آب برقرار نکنیم ده سال بیست سال پنجاه سال بعد با این کمشنات علمی که شده با این تلمیه هائیکه در زمین داریم هر روز این آبها را در میاوریم منابع طبیعی که داریم خداوند بگردیده تبدیل بقنای مملکت میشود باید ما آنچنان با دقت زندگی کنیم باید با صبر فجوئی آنچنان دقت در مصرف کنیم که نسل آینده در يك مملکت بی آب زندگی نکنند این است اساس فکری که بوجود آورنده فکر سر کردن منابع آب شده خوب اگر چنانچه من بیک کسی اختیار بدهم که قانون ملی شدن آب را بیاورد و منابع آب ملی شود اگر ضمانت اجرائی برای اجرای این هدف بنظر دستش ندهم یعنی چه؟ اینکه به نتیجه نمیرسد اگر گفتیم که آب مال ملت ایران است یعنی ما موراجرای قوانین مصوب ملت ایران که دولت باشد باید این هدف را اجرا کند با یک نظامات خاصی باید اجرا کند این نظامات من باید بصورت لایحه در بیاید اگر من گفتم آب ملی است ما هر کس میخواهد چاه بزند این به نتیجه نمیرسد ملی است هر کس میتواند هر قدر دلش خواست آب

بگیرد اینک ملی شدن آب نشد به این ترتیب اجرای هر اصلی خواه ناخواه ملازمه دارد با نشر بقات و مقررات و نظامات که مستوجب آن هدف کلی است این اهداف کلی در این لایحه آمده ابراد میگیرید که برای ما مور مسئولیت قید نشده درست است اما مسئولیت اجرای قانون خودش مسئولیت است فرض بفرمائید که ما در ذیل هر ماده بگذاریم که هر ما موری که این ماده را اجرا نکرد دارش باید بزنیم خوب این را کی باید اجرا کند اگر دستگاه مجریه بخواهد قانون را اجرا بکند که مسئول اجرای این قانون است اگر نخواهد اجرا بکند آن ضمانت اجرائی که زبرش گذاشته شده آن را هم اجرا نمیکند پس این کاغذ نیست این ماده نیست این عبارت نیست که قانون را اجرا میکند این هدف اجرائی دولت است و اعتقاد دولت به اجرای يك هدفی است و در آن هیچ شکلی نیست دولتی که ما مور اجرای قانون است چون مجری نیات رهبر عالیقدر مملکت است باید اجرا کند هر دولت باید صادقانه اجرا کند دولتی است منتخب شاهنشاه مورد اعتماد مجلس مورد اعتماد مملکت دلیل ندارد قانونی را که به نفع ملت و مملکت تصویب میشود غیر صحیح اجرا بکند یا اجرا نکند اگر میخواست که اجرا نکند خوب اجرا نمیکند لایحه نمیآورد حالا میفرمائید در ذیل هر ماده بنویسیم هر ما موری که از این ماده تخلف کرد ۵۰۰ ضربه شلاق بزنیم خوب این را کی باید اجرا بکنند؟ همین دولت اگر نخواهد قانون را اجرا بکند آن را هم اجرا نمیکند پس تبصره باعث اجرای قانون نمیشود آنچه که باعث اجرای قانون است ایمان به قانون است هدف قانون است ایمان به اجرای وظیفه است ما معتقدیم که دولت این ایمان را دارد بدلیل اینکه زای اعتماد داریم و شما هم رأی اعتماد دادید (صحیح است) این قانون اهداف بسیار بزرگی دارد اگر شما جناب آقای رامبد و سایر دوستان عزیز حتماً همهتان در حوزه های انتخابیه با مشکل آب برخورد کرده روزی نیست که در این شهر ستانها قتل و منازعه و کشمکش بر اثر تقسیم آب چندین صد پرونده جنسائی تشکیل نشود حالا من نمیگویم که چندین صد هکتار مزرعه

و محصول از بین می‌رود الان در امر آبیاری کشور ما يك قانون جنگل حکم فرمات هر کس زور دارد آب را او میبرد در همه شهرستانها این اجرا میشود این وضع باید از بین برود و بجای آن يك قانون و نظام قانونی جانشین شود آن کسبیکه احتیاج دارد و احتیاجش بصورتی مفید است آب ببرد این نظام باید جانشین قانون جنگل شود در امر آب این است مفهوم ملی شدن آب میگویند بدون داشتن پروانه خاصی چاهی حفر نشود اگر حالا چند نفر بروند چاه بکنند و زیر آب و برق و وزارتخانه دیگر مگر مرض دارد برود برای خودش کار ایجاد بکنند برود آب را ببیند از برای بکنند منبع و میزانش را تعیین بکنند پروانه بدهد و برای خودش کار زبادی بخواهد ایجاد بکنند این بمعنای این نیست که منابع تحت الارضی آب یا میگویند بعد از ده سال بگویم آب پیدا شد در همین شمیران جلوی چشم همین آقایان چاههایی که در جی متری به آب میرسد رسید به ۷۰ متر و خشک شد و درختهای صد ساله خشک شد بنده يك شب رفتم بیابان سفارت ترکیه مهمانی بود باغی که لاقان ده هکتار است دیدم درختها خشکیده پرسیدم چرا اینطور شده؟ گفتند چاههای ما آب نمیدهند و درختهای ما خشک شده برای اینکه در ظرف این ۷-۸ سال اخیر با این وسایل جدید آنقدر آب کشیده اند بیرون و دو سال هم که بارندگی کم شد درختها هم خشک شد و از بین رفت حالا باید برای ضابطه برقرار کردن در سطح مملکت يك مقررات و نظاماتی برقرار نموده و حتماً باید برقرار کرد پس به این ترتیب آنچه که دولت می‌آورد اگر ما تصویب میکنیم بدلیل این است که این نظامات و این قوانین قبل از اینکه در جلسه علنی بصورت تصویب در بیایند بطور دقیق و مسلماً با کمال وطن پرستی و دلسوزی از طرف همه نمایندگان محترم و از جمله شما نمایندگان محترم فراکشین حزب مردم و فراکشین حزب پان ایرانیست مطالعه میشود همین آقای پزشکیور در کمیسیون دادگستری در تمام موارد نظرات بسیار پرمغزی اظهار داشتند که حتی در اغلب موارد مواجه تا تأیید اکثریت و تصویب میشد حتی خود وزیر آب و برق هم در اکثر

موارد قبول میکرد بدلیل اینکه وقتیکه ما در کمیسیون نشستیم در آنجا دیگر مسئله اقلیت و اکثریت نیست ما بخاطر مملکت دفاع میکنیم این دقت ها شده ما متهم کردن اکثریت به اینکه هر چه که دولت می‌آورد و شما تأیید میکنید لا اقل تا حدی بی انصافی است در جلسه علنی نمایندگان محترم حزب مردم در کمیسیون که بنده بودم چند نفر هم تشریف داشتند که ایشان پیشنهاد دادند صحبت شد آنچه از پیشنهادات بنظرش رکت کنندگان در کمیسیون عملی تشخیص داده میشد تصویب میکردید بنده میخواهم این را عرض کنم لایحه ملی شدن آب لایحه ای است خیلی مهمتر از لایحه اصلاحات از برای بدلیل اینکه اگر لایحه اصلاحات از برای يك نظام قنودالینست و بر برتری را در این مملکت به همت رهبر این مملکت از بین برد لایحه ملی شدن آب هم این منبع ملی را حفظ میکند برای نسلهای آینده این مملکت برای خاکهای این مملکت برای آبادی و زراعت این مملکت آنجائیکه الان در معرض تقسیم و تفکیک و تلف است وزارت آب و برق با سدهائیکه بسته باید این آبها را تحت نظاماتی بمصرف کننده بدهد نه اینکه هر کس بالای سد نشسته هر قدر که میخواهد میتواند آب بگیرد و بیورد به این ترتیب در کلیات لایحه مربوط ملی شدن منابع آب تصور میکنم هیچ فردی از افراد این ملت و افراد این مملکت مخالف باشد که آبهای این مملکت بصورت صحیح و به ترتیب صحیح بمصرف صحیح برسد این لایحه این سه جمله است اما اگر چنانچه در اجرای این هدف پیشنهاداتی در نظر تأمین مقرراتی مطرح است جناب عالی، دوستان محترم پیشنهادتان را میدهم و آئین نامه هم اجازه میدهم اگر در کمیسیون مورد توجه قرار نگیرد در شور دوم هم میشود در جلسه علنی تجدید میشود بدین ترتیب من نمیکنم با دداشتی به بنده رسیده ممکن است در دستگاری احیاناً مثل همه دستگاهها يك مأمور دو مأمور ۵ مأمور وظیفه خودش را انجام ندهد این را ما نمیتوانیم تسری بقانون بدهیم قانونگذاری که قانون تصویب میکند فرض قانون این است که قانون آنطوریکه تصویب شده باید اجرا شود اگر شما در اجرای آن تخطی می

دارند کار خلاف قانون سراغ دارید این کار نماینده است که سؤال کند استیضاح کند اعلام جرم کند و غیر ذلك اما ما که نمیتوانیم بتوهم اینکه مأمور پروانه ندهد در قانون بنویسیم که هر کس رفت و تقاضای پروانه کرد و مأمور پروانه نداد سه ماه حبس بشود اصل این است که هر کس پروانه میخواهد بدهد به این ترتیب بنده تصور میکنم با اطمینان خاصی که قانون ملی شدن منابع آب دارد با اهمیت این مطلب از نقطه نظر ملت ایران و بخصوص از نظر مصالح کشاورزی ملت ایران و نسلهای آینده دارد نظام خاصی در آب و آبیاری ضرورت قطعی برای این مملکت داشته و دارد مجلس محترم شورای ملی و نمایندگان محترم در اصول لایحه ملی شدن منابع آب هیچکس مخالفتی ندارند البته به کرد لایحه و تنظیم مواد و در عبارات احیاناً مسامحه‌هایی شده و اصلاحاتی بنظر میرسد که این حق هر نماینده است که البته پیشنهاد خواهد کرد و بررسی خواهد شد و قانون صورتیکه مطلوب همه باشد اجرائی تر باشد از مجلس خواهد گذشت هدف دولت این است که لایحه ای که می‌آورد بصورت بهتری تجویب بگیرد و حقیقتاً از هر جهت قابل اجرا باشد (احسن - احسن)

رئیس - نظر دیگری در کلیات لایحه نیست؟ (اظهاری شد) بورد در شور مواداری میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) خنوب شد با اجازه خانمها و آقایان بحث در مواد را بجلسه مد مو کول میکنیم.

۸- قرائت اسامی اعضاء هیأت رئیسه کمیسیون تولیدات کشاورزی

رئیس - اسامی اعضای هیأت رئیسه کمیسیون تولیدات کشاورزی برای اطلاع مجلس قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

هیأت رئیسه کمیسیون تولیدات کشاورزی

رئیس - آقای کاظم مسمودی

نواب رئیس - آقایان اولیاء - بختیاری پور

مخبر: آقای سیدعلی صائب

منشی‌ها - آقایان: فیاض فاضلی - صادق سمعی

۹- تصویب صورت جلسه

رئیس - نسبت بصورت جلسه دفعه گذشته نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بصورت جلسه قبل تصویب میشود.

۱۰- قرائت دستور و تعیین موقع جلسه بعد -

ختم جلسه

رئیس - دستور جلسه آینده قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

دستور جلسه ۳۶

روزی پنجمشنبه ۱۳۴۶/۱۲/۳

۱- گزارش شور دوم اصلاح ماده ۹ اساسنامه بانک کشاورزی.

شماره چاپ ۲۳۴

۲- گزارش شور اول الحاق يك تبصره بماده ۱۱۳ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی. شماره چاپ ۲۳۳

رئیس - البته ادامه مذاکره لایحه ملی شدن آب

مقدم خواهد بود اگر رسیدیم لوايح دیگر مطرح میشود

با اجازه خانمها و آقایان جلسه امروز را ختم میکنیم جلسه

آینده ساعت ۹ صبح روز پنجشنبه خواهد بود.

(سه ربع بعد از ظهر جلسه ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - مهتديس عبداللہ ریاضی